

POSTOJNSKI

PREPIH

SEPTEMBER 2020 110 LETNIK 14

OBČINA
POSTOJNA

Naš festivalski Zmaj je spet dokazal, da je bolj trdoživ in iznajdljiv kot tisti, ki ga je premagal pastirček Jakob. Za to je lahko zelo hvaležen svojim zmajčkom. S kulturno, športno in družabno razgibanimi vsebinami mu vsako poletje (in še vmes) zagotavljajo vitalizem. Pa ne le njemu, saj vedno znova razveseljujejo tudi prijatelje festivala Zmaj 'ma mlade. Zato velja v poletju, obarvanem s korono, še posebna zahvala Jaki, Primožu, Niki, Ani, Aljažu, Tadeju, Katji in Eriku pa še vsej tisti četici prizadevnih organizatorjev, ki je ni ulovil naš fotografski objektiv

Negotova jesen

Potem ko smo poletje pričakali optimistični in polni upanja, da se zdravstvene razmere v državi izboljšujejo, je pred nami jesen, ki vsaj na prvi pogled nekega optimizma in upanja ne vliiva. Ponovno spremljamo številke obolelih, ponovno so v novicah v ospredju maske in omejitve združevanja.

Pa vendar ni vse tako črno. Že večkrat smo dokazali, da znamo piskati pot tudi tam, kjer je ni. Če se zaprejo vrata, gremo pač ven skozi okno. In čeprav je jesen čas, ko se narava počasi začne pripravljati na zimsko spanje, smo ljudje naravnani tako, da v začetku septembra dobimo nov delovni zagon, tudi če nam je ponovno blizu razglasitev epidemije.

Virus nam je v začetku leta grozil kot neznanec. Zdaj ga res ne moremo imeti za prijatelja, poznamo pa ga vendarle malce bolje. Zato se z njim lažje spopadamo, se ga ogibamo in se pred njim ščitimo. Zato se svet tokrat ne bo ustavil. Nasprotno. Povsod, tudi v naši občini, delamo naprej še bolj intenzivno. Previdno, a s pogumnimi koraki.

Zato se začetka letošnjega šolskega leta v Postojni ne bomo spominjali po koronavirusu, temveč po zaključku dveh investicij. Te so za proračun pomenile kar velik finančni zalogaj, najbolj pa so jih veseli naši šolarji. Malo manjši prizidek podružnične osnovne šole Miroslava Vilharja v Hruševju in velika dozidava osnovne šole Antona Globočnika v Postojni bosta olajšala delo tako učencem kot vsem zaposlenim na šolah in tega smo izjemno veseli. Ponosni smo, da smo s skupnimi močmi to lahko omogočili.

V ognju imamo še nekaj želez, ki čakajo na obdelavo. Tokrat gremo v pripravo finančnega načrta za prihodnje leto z malce zategnjeno ročno zavoro, saj je epidemija vendarle pustila nekaj posledic tudi v občinskem proračunu, določenim projektom pa se kljub vsemu nismo pripravljeno odreči.

Zato držimo pesti, da nam bodo prihajajoči meseci bolj naklonjeni. Treba bo še veliko potrpljenja in previdnosti, ampak sem prepričan, da bomo zmogli in iz te situacije prišli še močnejši.

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

4

tema meseca:

Treba se bo prilagoditi

11

tu živimo:

KS Postojna

12

na obisku:

Tadej Smrdel

Na naslovnici: (v prvi vrsti, od leve proti desni): Jaka Kozjan, Primož Petohleb, Nika Rudolf; (v drugi vrsti, od leve proti desni) Ana Pahor, Aljaž Žmitek, Tadej Živic, Katja Jordan in Erik Sajevec; fotografija: Aleksander Petrov

POSTOJNSKI PREPIH Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, september 2020, leto izdaje 15, številka 110 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilh@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Gabriela Brovc, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Priložnosti

Na začetku svojega uvodničarskega zapisa moram najprej samokritično razkriti, da z izjemo nekajmesečnega dela v dijaških in študentskih letih nimam nikakršnih izkušenj pri delu na področju turizma, kaj šele strokovnega znanja. Védenja pa imam le toliko, kolikor pač iz lastnega zanimanja spremljam in berem o turističnih trendih. Torej nisem kredibilna oseba za ocenjevanje razmer v našem lokalnem turističnem okolju in to niti ni moj namen. Pač pa bom tokrat prečila na papir vprašanja, ki se mi le po zdravi kmečki pameti in na osnovi enkratne izkušnje motajo po glavi – še zlasti v dneh, ko spremljam novice o namerah odpuščanja zaposlenih pri Jami in slabi statistiki nočitev v naši regiji ter na drugi strani o uspešnih regijah, v katerih so koronakrizo dobro izkoristili.

Nekateri smo »vozači« od osnovnošolskih klopi dalje. Najprej smo se vozili v šolo, nato na delo. Ampak kot posebno darilo za vsakodnevno vožnjo v Ljubljano tretiram članstvo v društvu, ki zaposlenim v podjetju in našim svojcem ponuja tako raznolike dejavnosti in priložnosti za širjenje obzorja in krepitev duha kot najbrž nobeno drugo. Med drugim tudi skupaj odkrivamo lepote in posebnosti tistih koticov naše Slovenije, v katere kot posamezniki verjetno ne bi zašli. Vedno znova nas očarajo znamenitosti, zlasti pa ljudje, zgodbe, ki jih pripovedujejo, in doživetja, ki nam jih omogočijo. Tako je v letošnjem letu padla tudi zamisel, da obiščemo Pivško. »Žabarji«, ki se skozi Pivko peljejo le na morje, so uperili pogled v domačinko in tako sem dobila izziv, da svoje kraje predstavim v najboljši luči. No, svojega rojstnega kraja žal nisem mogla »strpati« v program, a prepričana sem, da bi jih s kamnoseško tradicijo navdušil.

Dokaj hitro sem namreč ugotovila, da bom morala pri naboru »izletniških točk« narediti selekcijo, saj je v pivški občini preveč zanimivosti za program enodnevnega izleta. V Parku vojaške zgodovine so mi prijazno nanizali vse informacije; ne le o muzeju, ampak tudi kup podrobnosti – od tega, na katero gospo se moram obrniti za ključ cerkvice sv. Martina na Šilentabru do telefonske številke »Martina Krpana«. Ob lepem vremenu in dobrohotni naravi, ki je Pivška presihajoča jezera ravno v tistih dneh napolnila z vodo, je k nepozabnemu izletu izjemno prispevala vodička Gabriela Brovč. O njenih več kot tridesetletnih izkušnjah pri vodenju izletov v tujini in doma bi lahko pisala na široko, na kratko pa jo lahko opišem kot navdihujoč poosebljen leksikon.

Pomudili smo se na osmih »postajah«. Najprej smo obiskali Ekomuzej Pivških presihajočih jezer, kjer nas je pozdravil Martin Krpan. Poleg svoje junaške zgodbe nam je predstavil še naravne pojave in danosti na Pivškem. Pred muzejem nas je nato pričakal zajtrk in ob njem so mnogi ostali odprtih ust. A le za hip, saj bi bil greh, če brbončic ne bi razvajali z dobrotami mlade lokalne izvajalke cateringa. V svojo ponudbo vključuje tudi izdelke drugih lokalnih pridelovalcev in tako pomaga širiti dober glas o njihovi kakovosti. Sledil je sprehod po jedru Pivke do cerkve sv. Petra; predstavil jo je domači župnik. Navdušenje izletnikov je nato požel Šilentabor s cerkvico sv. Martina in čudovitim razgledom. Gabriela nas je na razgledni točki slikovito »povedla« po vsej vidni okolici. Tudi pri gradu Kalec je znala s pripovedjo o Miroslavu Vilharju vdahniti poseben čar celo grajskim ruševinam in starodavnemu drevoredu. Nepozabni vtisi (in fotografsko dokumentiranje) so se stopnjevali ob pogledu na

Palško jezero. Zaradi pomanjkanja časa se nismo odpravili povsem do jezera, saj nas je na turistični kmetiji v Narinu že čakalo kosilo in nato ogled Parka vojaške zgodovine. Le redki se niso prepustili desetminutnemu doživetju »bivanja« v podmornici, a ker je lokal v muzeju prijazno podaljšal obratovalni čas, so lahko v miru popili kavico. Druženje na Pivškem smo zaključili v Petelinjah, pri Jernuclevih. Tam so izletniki po degustaciji mlečnih in mesnih domačih izdelkov te nabavili tudi za domov. Navdušenje nad izletom je bilo iskreno in vsi so v en glas poudarjali, da se bodo v na novo odkrite koticke še vračali.

Če naj bi videli in doživeli vsaj še nekaj naših posebnosti, se na primer sprehodili v Ravnah ob ogradi z lipancami, posedeli ob krušni peči pri Petrovih v Narinu – v pričakovanju sveže pečene kruha, spoznali stare pripomočke v Avscovi kamnoseški delavnici na Kalu ter Šobčevo domačijo s spahnjenco in črno kuhinjo, si vzeli čas za sprehod ali kolesarjenje ob presihajočih jezerih, se morda povzpeli na konja ... bi potrebovali več dni.

Prav nič drugače ni na Postojnskem. Nimamo samo dveh svetovno znanih znamenitosti in lepe, neokrnjene narave ter množice sobodajalcev, imamo tudi zgodbe in ljudi, ki jih pripovedujejo in obiskovalcem omogočajo nepozabna doživetja. Zakaj ne izkoristimo priložnosti? Morda razmišljam naivno, a verjamem, da bi povezani lahko premikali meje, potrebujemo le močnega povezovalca. To dokazujejo regije, ki turistične zgodbe uspešno pišejo brez lovorik markantnih znamenitosti.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Tomaž Penko.

Treba se bo prilagoditi

Tako kot ostale znamenitosti Parka Postojnska jama je tudi Predjamski grad to sezono doživel strmoglavljen padec obiska

V času epidemije koronavirusa se je pokazala vsa ranljivost sicer tudi v naši regiji uspešne in rastoče turistične panoge. Pričakovanja rekordov, ki jim ni bilo videti konca, so se čez noč sesula. Prej cvetoča podjetja z visokimi dobički se kar naenkrat soočajo z vprašanjem preživetja. Prve resne posledice se že kažejo pri paradnem konju regijskega turizma, Postojnski jami, kjer bo po najbolj črnem scenariju delo izgubila kar tretjina zaposlenih. Letošnji upad števila obiskovalcev, pravijo, je celo bolj drastičen kot po razpadu nekdanje države leta 1991, ko je takratno družbo vodil v stečaj.

Tudi nadaljevanje turistične sezone in načrtovanje prihodnje sta pod vplivom trenutne svetovne zdravstvene krize zaradi pandemije covid-19. »Stanje na področju okužb z novim koronavirusom v Sloveniji in tujini se v jesenskem obdobju slabša, kar dodatno otežuje načrtovanje in delovanje na turističnem področju,« opazuje **Dejan Iskra iz RRA Zeleni kras**.

Enodnevna destinacija

Po aktualnih podatkih je destinacija Zeleni kras oziroma Primorsko-notranjsko regijo letos obiskalo kar tri četrtine manj gostov kot lani; v prvih sedmih mesecih letošnjega leta so zabeležili tudi za 70 odstotkov manj nočitev kot v primerljivem obdobju lani.

»Po projekciji bo letošnja turistična sezona dosegla četrtno prejšnjega leta, ko so bili porasti prihodov in nočitev gostov izjemni,« navaja Iskra. Takšen padec pogojujeta po njegovem mnenju tako pozicija kot ponudba, prilagojena zlasti tujim

turistom, ki v normalnih razmerah ustvarijo več kot 90 odstotkov nočitev. »Najbolj na udaru so največji ponudniki, tako hoteli kot turistične znamenitosti,« še dodaja in ugotavlja, da gre bolje manjšim ponudnikom.

»Turistične kmetije in nastanitve z dodano vrednostjo, z dodatno ponudbo imajo (glede na lansko sezono) med 70 do 90 odstotkov prometa.« Iskra to le deloma pripisuje turističnim bonom. »Teh v regiji ni bilo unovčenih niti za odstotek, kar dokazuje, da slovenske turiste privlačimo predvsem kot enodnevna destinacija za izlete in odkrivanje narave ter kulture, in jih nočitev ne zanima.« Iskrovo trditev podpira tudi poročilo nekaterih muzejev, na primer pivškega Parka vojaške zgodovine; tam so v letošnjem avgustu sprejeli celo več obiskovalcev kot leto prej.

Po opažanju turističnih delavcev je najbolj zanimiva butična ponudba na manjših lokacijah. »Tudi v našem programu je bilo največ povpraševanja po posebnih doživetjih,

za katera so gostje pripravljani tudi več odšteti, na primer opazovanje medveda ali alternativni obiski jam. Med njimi je bil posebna uspešnica štiriurni ogled Planinske jame.«

Na RRA Zeleni kras so se sicer takoj po sprostitvi potovanj usmerili v promocijo na domačem trgu. »Preko digitalnih medijev smo širili ideje za izlete in izvajali promocijo po ciljnih skupinah, to so družine, aktivni turisti, lastniki avtodomov ... Poleti pa smo skupaj s Slovensko turistično organizacijo začeli tudi s promocijami na tujih trgih,« pravi Dejan Iskra.

Slaba turistična sezona spodbuja po njegovih besedah k razmisleku o razvoju dodatne turistične ponudbe pri posameznih ponudnikih. »Dodatne storitve in segmentacija ponudbe bosta v prihodnosti ključen segment odločanja gostov za obisk posameznih destinacij in turističnih ponudnikov,« napoveduje, vse zainteresirane pa vabi na jesenske delavnice RRA Zeleni kras. »Organiziranih skupin ne bo, nagovoriti bo treba nov tip gosta in mu ponuditi, kar išče.«

Podatki Fursa sicer kažejo, da je bilo do konca avgusta v regiji unovčenih 4.660 turističnih bonov v vrednosti 520 tisoč evrov, največ – 2076 v občini Postojna, najmanj – 95 pa v Loški dolini. V Cerknici so obiskovalci

izkoristili 1096 bonov, v Pivki 299, v Ilirski Bistrici 438 in na Blokah 662 bonov.

Kriza pri Jami se pozna povsod

Da se bo treba prilagoditi na nove razmere, vedo tudi pri **Postojnski jami**, saj so po lanski rekordni sezoni doživeli trd padec. »Ne zatiskamo si oči, da bo te krize konec v naslednjem letu, niti da bo turizem kmalu tak, kot je bil nekoč. Tisti, ki se bodo temu prilagodili prvi, bodo v prihodnosti najboljši,« so zapisali v sporočilu za javnost, v katerem obveščajo o načrtovanem odpuščanju.

»V času, ko se turizem na svetovni ravni sooča z največjim padcem v zgodovini, smo tudi v družbi Postojnska jama prisiljeni prilagoditi poslovanje, celo z zmanjšanjem števila zaposlenih,« sporočajo in stanje opisujejo z besedami, da bodo imeli v prihodnjih tednih že več zaposlenih kot obiskovalcev. »Stanje žal ni odvisno od nas in naših aktivnosti, pač pa od epidemiološke slike, ta se v svetu in v Evropi spreminja iz dneva v dan. Strah pred potovanji je enostavno premočen, zato turistov, tudi tistih redkih, ki bi še lahko potovali, enostavno ni. Cenovna politika pri tem ne igra nobene vloge.«

Postojnska jama kot globalna destinacija s pretežno tujimi gosti (lani

jih je bilo skoraj 93 odstotkov) beleži letos zaradi izbruha pandemije 83-odstotni upad obiska. »Manj pa ni le tujcev, saj je bilo tudi domačih gostov, kljub številnim družinskim akcijam in ugodnostim, v primerjavi z lanskim letom kar za petino manj.«

Družba je žal izpadla tudi iz ukrepa turističnih bonov, saj jih slovenski gostje za obisk Postojnske jame in preostalih znamenitosti niso mogli koristiti. »Za slovenski turizem nasploh bo ključnega pomena, da naslednji paket kriznih ukrepov razširi uporabo turističnih bonov, in jih ne omejuje samo na nastanitve. Zaradi tega namreč prihaja do nesorazmernij, da imajo pretežne koristi samo določene destinacije, zlasti Obala in terme,« menijo pri Postojnski jami.

Potem ko se je izkazalo, da z drugimi ukrepi, tudi državnimi, zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti poslovanja ne bo mogoče, so se pri Jami odločili za skrajni ukrep, zmanjševanje števila zaposlenih. V enem letu ne pričakujejo bistvenega izboljšanja. »Odpuščanje do največ 59 zaposle-

tržne razmere zahtevajo prilagajanje novim okoliščinam. Vse je v veliki meri odvisno tudi od ukrepov, ki jih bo država sprejela zato, da vitalni del turizma preživi.«

Postojnska jama je bila od nekdanj barometer turističnega dogajanja. »Turistični deležniki so bili veseli naših napovedi, saj so se v normalnih razmerah vedno izkazale za točne. Tokrat moramo prvič v desetih letih opozoriti na previdnost, daljše okrevanje ter skrajno racionalnost pri investicijah in tekočem poslovanju.«

Bo vodni park pritegnil več gostov?

Na Občini Postojna (ta ima v družbi sicer 25-odstotni delež) obžalujejo odločitve o odpuščanju in menijo, da je to šele začetek. »Upali smo, da do tega ne bo prišlo, a odpuščanje bo še več, če se situacija v turizmu ne bo izboljšala,« se boji župan Igor Marentič in poudarja, da Občina s tako majhnim deležem na odločitve večinskega lastnika nima vpliva.

Po opažanju turističnih delavcev je najbolj zanimiva butična ponudba na manjših lokacijah.

nih je skrajni, a nujen ukrep, če hočemo ohraniti zdravo jedro in intelektualni potencial podjetja, s tem pa dolgoročnost poslovanja. Zgolj na ta način bomo v normalnih razmerah delovanja zopet sposobni zaposlovati 450 in več ljudi, kot nekoč,« navajajo in upajo, da bodo presežne delavce že v naslednji sezoni lahko zaposlovali nazaj.

Pri Jami obžalujejo, da so strogi delovnopравни zakonodaji najbolj izpostavljeni mladi in sposobni, ki praviloma šele vstopajo na trg dela, vse zaščitene kategorije delavcev pa dosledno spoštujejo. Pogoje za odpuščanje večjega števila delavcev iz poslovnih razlogov so v družbi, kot še pišejo, uskladili s sindikati, o izvedbi ukrepa pa so se posvetovali tudi s svetom delavcev. »Z različnimi ukrepi si prizadevamo, da bi bilo odpuščanje čim manj, a nestabilne

»Na upravnem odboru, ki so ga v družbi sklicali 17. septembra, so znova poudarili, da dela ni, zato si tolikšnega števila zaposlenih podjetje ne more privoščiti,« je povedal župan. Tudi o možnosti porabe del(čk)a 30 milijonov nerazporejenega dobička iz preteklih let za premostitev krize (spomnimo, da si je večinski lastnik spomladi izplačal sedem milijonov in pol dividend) manjšinski lastniki ne morejo odločati.

Marentič se zaveda, da regija s praktično največjim turističnim magnetom v Sloveniji razen množice zasebnih namestitvev in prelepe narave z urejenimi kolesarskimi in pohodniškimi potmi nima veliko ponuditi. Edino možnost za razvoj turizma vidi trenutno v načrtovanem vodnem parku. Ta bi v Postojno zagotovo pritegnil in v njej zadržal tudi domače obiskovalce. Glede na

Na Turistični kmetiji Hudičevce so se tudi s ponudbo trudili prilagoditi novim razmeram.

dosedanje pogovore je župan (skoraj) prepričan, da bo ta urejen že v letu 2023.

»Dogovori s tujimi potencialnimi investitorji tečejo ves čas. V novembru, ko bo potrjen občinski podrobni prostorski načrt Špice, bomo oddali uradni poziv interesentom, pripravljamo pa tudi odlok o koncesiji, ki bo podlaga za javni razpis.« Kot navaja Marentič, bi lahko že spomladi podpisali pogodbo z zainteresiranim nemško-špansko-italijanskim konzorcijem, gradnja 30 tisoč kvadratnih metrov velikega kompleksa z več bazeni in wellnessom pa bi se lahko začela že ob koncu prihodnjega leta.

Brez bonov bi tenko piskali

Od obiska pri Postojnski jami je v dobršni meri odvisna tudi zapolnjenost bližnjega **Turističnega naselja Pivka jama**, kjer so sprejeli, v primerjavi z lanskim letom, tretjino obiskovalcev. V preteklih letih so jih najraje obiskovali Nizozemci, Nemci in Avstrijci, veliko je bilo tudi Italijanov in v zadnjih letih turistov vzhodnoevropskih držav. Dobre sezone so jim pripeljale tudi 600 nočitev dnevno, letos lahko o takšnih številkah samo sanjajo. »Po dveh rekordnih sezonah je še februarja kazalo, da bo letošnja z zapolnitvijo kapacitet v pred- in posezoni še boljša, a je epidemija zadeve žal postavila na glavo,« obžaluje **direktor Peter Kranjc**. Kljub temu so z obiskom zadovoljni, saj so sezono preživeli in (za zdaj) ohranili vseh deset delovnih mest. Po Kranjčevih besedah se je prav zaradi turističnih bonov odlo-

čilo pri njih preživeti letošnji dopust tudi precej Slovencev; lani jih niso naštehi niti za odstotek.

Na **Turistični kmetiji Hudičevce** si bodo letošnjo sezono zapomnili kot izjemno, pa tudi zanimivo, predvsem zaradi drugačne klientele. »Običajno so se pri nas za dan ali dva ustavili tranzitni gostje, večinoma tujci, letos pa so svoje turistične bone k nam prišli porabit Slovenci, največ jih je bilo iz Prekmurja in s Koroške,« je povedal **Matija Simčič, vodja turističnega dela družinske kmetije**. »Generalno smo s sezono zadovoljni, čeprav smo imeli v juliju za polovico manj gostov kot lani. Avgusta jih je bilo nekaj več, okoli 70 odstotkov. Če ne bi bilo bonov, ne bi dosti delali,« je prepričan.

V času karantene so na domačiji razmišljali o nadaljnjih korakih in v tistem času tudi očistili in označili sprehajalne poti v okolici ter se potrudili za promocijo družinskega in terenskega jahanja in izposojajo koles. Dinamiko ponudbe je spremenil tudi čas bivanja gostov. Simčičevi so bili presenečeni nad 5- in celo 7-dnevnimi rezervacijami; opazili so tudi, da so nekateri gostje spali pri njih in se dnevno vozili na Obalo. »Morali smo se prilagoditi,« pravi Matija Simčič in se zaveda, da bo to nujno tudi v prihodnosti. »Idej je veliko. Odpreti nameravamo trgovnico z domačo, ekološko pridelano hrano, saj jo gostje sprejemajo zelo dobro. Poleg savne (ta je že na voljo) nameravamo v naslednjih letih urediti še wellness.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografiji: Tomaž Penko.

Nižji NUSZ za nekatera podjetja

Postojnski svetniki so na septembrski seji med drugim potrdili spremembe in dopolnitve odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča. Z odmero nadomestila v letu 2020 je prišlo do visokega znižanja obremenitve NUSZ za poslovne zavezance, hkrati pa je občina pridobila dodatne prihodke za ureditev evidenc zavezancev, ki plačujejo NUSZ.

Lani sprejeti odlok je za mnoge podjetnike prinesel visok dvig NUSZ, čemur so se podjetniki uprli. **Župan Igor Marentič** jim je prislusnil in napovedal popravek odloka; o njem so svetniki razpravljali na septembrski seji.

Gvido Modrijan iz podjetja Structura (pripravljalca) je ob seji povedal: »Območja gospodarskih con so se približala pričakovanjem podjetnikov. V določenem delu naselja Po-

stojna se poslovni okoliši razbremenijo, zunanje poslovne površine pa se po novem točkujejo s 50 odstotkov točk za zaprte poslovne površine; doslej je bilo to bistveno višje.«

Občina oziroma pripravljavec sta spremembe pripravila v sodelovanju s predstavniki podjetnikov, pod okriljem postojnske gospodarske in območne obrtno-podjetniške zbornice. Pomembna novost je tudi spre-

mema meja treh območij NUSZ: industrijska cona ob Reški cesti in industrijsko-obrtna cona ob Kolodvorski cesti sta namesto v prvo uvrščeni v drugo cono; poslovno-obrtni coni na Ravbarkomandi in v Belskem pa v tretjo cono. »Z novim odlokom se odmera nikomur ne bo zvišala, se bo pa določenim znižala,« je dodal Modrijan. Na račun spremembe odloka o NUSZ bo gospodarstvo plačalo dobrih 200 tisoč evrov dajatev manj.

Znižuje se tudi komunalni prispevek

Zelena luč svetnikov je dobil tudi nov odlok o podlagah za odmero komunalnega prispevka za obstoječo komunalno opremo v občini, po katerem bosta območji mesta

Postojna in ostalih naselij združeni v eno območje. V mestu Postojna naj bi se torej komunalni prispevek znižal, po vaseh pa ostal enak. Kot je dejal župan, se bo v novih naseljih prispevek obračunaval glede na stroške, ki bodo nastali.

Svetniki so sprejeli odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o koncesiji za izvajanje gospodarskih javnih služb zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov in odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov v občini in sporazum o zagotavljanju izvajanja teh dejavnosti. Občinski svet je soglašal s sklenitvijo koncesijske pogodbe in za podpis te pooblastil župana.

Blanka Markovič Kocen

Odlagališče zaprto, odpadki odslej v Ljubljano

Potem ko je spomladi država poskrbela za odvoz več kot 600 ton odpadne embalaže iz zadnjih dveh let, sta Občini Pivka in Postojna lahko končno začeli zapiralna dela na Odlagališču nenevarnih odpadkov Stara vas nad Postojno. To bi moralo po direktivi EU vrata sicer dokončno zapreti že do sredine letošnjega julija. Po zagotovitvi podjetja Publicus se je sanacija odlagališča zaključila v prvih septembrskih dneh, dela pa sta občini financirali v sorazmernih deležih.

Kot so pojasnili v Publicusu, so zapiralna dela obsegala pasivno odplinjanje in tesnjenje deponije; nanjo so navozili debelo plast zemljine. Uredili so tudi hudourniške kanale in betonske koritnice za zajem meteorne vode ter končni rekultivacijski sloj. Vsa površi-

na bo znova zatravljena in ograjena z novo žično ograjo.

Ker pa je Višje sodišče pred nedavnim zavrnilo pritožbo občin Postojna in Pivka ter potrdilo sodbo okrožnega sodišča, da je pogodba o pristopu občin k ljubljanskemu re-

gijskemu centru za ravnanje z odpadki (RCERO) iz leta 2014 veljavna, bosta morali občini odpadke odslej voziti na obdelavo in odlaganje v Ljubljano, in ne več na Jesenice kot doslej. Po besedah **postojnskega župana Igorja Marentiča** so po sestanku s predstavniki podjetja Snaga že pripravili pogodbo, soglasje k sporazumu za sodelovanje z RCERO glede obdelave in odlaganja odpadkov pa so občinski svetniki potrdili na septembrski seji.

Ljubljanska Snaga je sicer občinama, s katerima ni imela sklenjene pogodbe, pošiljala račune tudi za čas, ko naj bi odpadke vozili v Ljubljano, čeprav jih nista. Sodišče o utemeljenosti zahtevka ni odločalo, občini pa

sta račune zavrnili, ker naj ne bi bilo za plačilo pravne podlage. Župan je prepričan, da se bodo tudi glede tega uspeli dogovoriti. »Nabrlo se je za milijon in pol računov, ki jih bodo na Snagi stornirali,« predvideva Marentič, prepričan, da bodo glede tega v duhu prihodnjega dobrega sodelovanja našli skupen jezik.

Po napovedih **občinske pravnice Maje Korošec** bodo predvidoma do konca oktobra objavili tudi razpis za podelitev koncesije za zbiranje in prevoz odpadkov. Dosedanjemu koncesionarju Publikusu so lani pretečeno pogodbo na Občini podaljšali za dobo enega leta.

Mateja Jordan

Platinasta boniteta odličnosti za Kovod

Oskrba s pitno vodo je pomemben dejavnik kakovosti življenja občanov. Zato so delovni procesi in poslovanje podjetja, ki skrbi za oskrbo s pitno vodo, pod drobnogledom pristojnih ustanov in v ospredju zanimanja občanov. Iz postojnskega podjetja Kovod sporočajo, da so se kot družbeno odgovorno razveselili pred kratkim prejete platinaste plakete odličnosti AAA, saj ta potrjuje kakovost storitev na področju oskrbe s pitno vodo v postojnski in pivški občini, dobro komunikacijo z uporabniki in sodelovanje z lokalno skupnostjo.

Analitična hiša Bisnode – z večletno tradicijo finančnih analiz in podeljevanja certifikatov bonitetne odličnosti, je Kovod po analizah za

leto 2020 uvrstila med 1,5 % najboljših poslovnih subjektov v Sloveniji in podjetju dodelila najvišjo, platinasto boniteto odličnosti AAA.

Za Kovod, ki na področju postojnske in pivške občine skrbi za oskrbo s pitno vodo ter odvajanje in čiščenje odpadnih voda, platinasta odličnost ni le potrditev izjemnih poslovnih rezultatov, ampak tudi zadovoljstva vseh vpletenih v delovni proces. »Odličnost, ki nam jo izreka certifikat, je pravzaprav nagrada našim zaposlenim in našemu dobremu poslovanju. Dokazuje, da smo zanesljivo in kredibilno podjetje za sodelovanje s strankami, kupci, z dobavitelji in tudi zavarovalnicami, bankami ter drugimi poslovnimi partnerji. Ta uspešnost našega podjetja je tudi spodbuda za dobro nadaljnje delo in nove poslovne uspehe,« je povedal **direktor Kovoda David Penko**.

Ester Fidel

Dva »velika dneva« za šolstvo v občini

S posebnim zadovoljstvom so novo šolsko leto pričakali na obeh postojnskih osnovnih šolah, saj je najhujša prostorska stiska (za zdaj) za njimi. Prizidek k Osnovni šoli (OŠ) Antona Globočnika učencem in učiteljem omogoča lažje in kakovostnejše delo, zaradi preselitve dela učencev pa so lažje zadihali tudi na »Vilharjevi«. Tam se poleg tega veselijo dolgo pričakovanih novih prostorov na podružnici v Hruševju. Obe pridobitvi so slovesno predali pred nedavnim. Ideje o tretji osnovni šoli, o kateri bo treba ob zdajšnjih trendih prej ali slej spet razmišljati, na Občini lahko torej za nekaj časa pozabijo.

Novi prostori podružnične osnovne šole (POŠ) Miroslava Vilharja v Hruševju so bili nared že v februarju, a je bilo treba počakati še na tehnični pregled in uporabno dovoljenje. Tako se je pouk začel 1. septembra. Pomanjkanje prostora je že nekaj let onemogočalo normalno delo naraščajočemu številu otrok, zato je bila gradnja več kot nujna. Na veliko prostorsko stisko so s protestnim pismom opozorili tudi starši otrok, podprla jih je **ravnateljica Mateja Modrijan**, razmere pa ocenila kot neznosne. »Učilnice so postale premajhne za vse večje število otrok, predvsem zaradi priseljevanja na podeželje.«

Po besedah **nove vodje POŠ Hruševje Mateje Bušen** je letošnja generacija prvošolcev manjša, kar še olajša razmere. »Imamo 80 učencev, 20 manj kot lani. Med njimi je samo sedem prvošolcev,« je povedala in zagotovila, da se tako učenci kot učitelji v novih prostorih odlično počutijo. »Obljube, ki so se vleklye iz leta v leto, so se končno izpolnile,« je zadovoljna Bušenova, sicer razredna učiteljica, ki v Hruševju poučuje že 25 let. Na novih 210 kvadratnih metrih so v nadzidku med staro šolo in telovadnico uredili dve učilnici, kabinet z zbornico, sanitarije in garderobo za učence ter dvigalo. To (tako kot obstoječe stopnišče) povezuje oba dela šole. Investicija, financirana iz občinskega proračuna, je vredna slabega pol milijona evrov. **Župan Igor Marentič** ocenjuje, da bo zdajšnja kapaciteta šole zadoščala za naslednjih pet let. Odločitev je ob odprtju 10. septembra ocenil kot pravilno in ob tem pohvalil ekipo, ki je vodila projekt, ter poudaril: »Zgraditi dva šolska prizidka v tako kratkem času ni enostavno.«

Olajšanje čutijo tudi na matični OŠ Miroslava Vilharja, saj so se trije oddelki Podružnične šole s prilagojenim programom nižjega izobrazbenega standarda in posebnim programom vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami preselili v novozgrajeni prizidek OŠ Antona Globočnika. V Postojno pa se po zadnji

POŠ Hruševje so simbolno predali ravnateljica šole Mateja Bušen, predstavnika učencev in župan Igor Marentič.

V Postojni se je slovesnosti ob uradnem odprtju prizidka OŠ Antona Globočnika udeležila tudi ministrica za izobraževanje, znanost in šport, Simona Kustec.

seji Občinskega sveta in na njej sprejetem odloku o spremembi šolanja v podružnici Planina zaradi nove prostorske situacije po dveh letih ponovno vrača tamkajšnji šesti razred.

V prizidku so na dobrih 2.700 kvadratnih metrih površin pridobili novo kuhinjo z jedilnico, osem matičnih in dve specialni učilnici, pet kabinetov, večnamensko dvorano, zbornico ter garderobo, sanitarije in druge pomožne prostore, vključno z dvigalom. Marentič kot posebej pomembno pridobitev izpostavlja novo kuhinjo, saj bodo odslej vsak dan pouka skuhalo 1200 obrokov za obe osnovni šoli. »Tako bomo razbremenili kuhinjo na šoli na Prestranku. Tam bodo odslej skrbeli samo za 'svoje' otroke,« je povedal.

Povsem novo podobo je dobil tudi del prostorov starega dela šole, kjer so preuredili 600 kvadratnih metrov nekdanje jedilnice in večnamenske dvorane. Z obnovo so pridobili manjšo vadbeno enoto za učence do 5. razreda, dogradili so še prostor za hišnike in v nadstropju nad nekdanjim vhodom uredili novo računovodsko pisarno. Nekdanjo zbornico so razdelili v tri prostore – arhiv in dva kabineta. Z rekonstrukcijo in dozidavo so uredili tudi vhode za vsako triletje, zaposlene in kuhinjo posebej.

»Danes je velik dan in za učence tudi malo dan velikih začetkov,« je ob odprtju 18. septembra podarila slavnostna govornica **dr. Simona Kustec, ministrica za izobraževanje, znanost in šport**.

»Vsakič, ko vidimo, da lokalna skupnost vlaga v svoje šole, vemo, da smo tudi kot država na najboljši možni poti v prihodnost,« je nadaljevala. Z besedami »Vedoč, da to šolsko leto ne bo enostavno, a vseeno z zanosom so z novo pridobitvijo v novo šolsko leto zakorakali tako učenci kot učitelji šole« je zbrane nagovorila **nova ravnateljica šole Darija Košir** in napovedala še kakovostnejše delo v novih prostorih. »Cilj vsakega zavoda je zagotoviti nemoten učni proces ter varno in spodbudno okolje. Veseli smo, da to lahko nudimo 766 učenkam in učencem; ti se v novih prostorih počutijo zelo dobro.«

Milijon 400 tisoč evrov (od tega polovico nepovratnih sredstev) je za projekt prispevala država, 860 tisočakov so pridobili iz EKO sklada, preostanek bodo pokrili iz občinskega proračuna. Vrednost celotne investicije skupaj z opremo je 6 milijonov in pol evra.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografiji: Foto Atelje Postojna..

Uporabljajte »žmigavce«, nič vas ne stane!

Sredi avgusta je stekel promet po novem dvopasovnem krožišču na stiku glavnih postojnskih mestnih vpadnic. Glede na prvotno časovnico je prišlo do večmesečne zamude; to na Direkciji Republike Slovenije za infrastrukturo (DRSI) pripisujejo težavam pri usklajevanju z mejnimi lastniki pri odkupih zemljišč in za delo oteženim okoliciščinam v času epidemije. Ker pa je bil zaradi prestavljenega začetka del rok za dokončanje krožišča podaljšan do konca oktobra, to po njihovi obrazložitvi pravzaprav pomeni, da so bila zaključena celo predčasno. Na policiji pa medtem opažajo, da pravil vožnje v tovrstnih krožiščih vozniki ne poznajo najbolje.

Dela so se z nekajmesečno zamudo začela v aprilu. Na DRSI pojasnjujejo, da so najprej načrtovali prekinitve del med turistično sezono, kar pa zaradi osiromašenega turističnega obiska ni bilo potrebno. Gradbeni dela so ob urejenih obvozi namreč lahko brez prekinitev izvajali tudi julija in avgusta. Več težav je bilo v času epidemije. »Otežena je bila nabava gradbenega materiala, težko je bilo zagotavljati delovno silo in malice, pa tudi ustrezno varnost oziroma varnostno razdaljo in prevoz na delo,« se spominjajo na Direkciji.

Izgradnjo krožišča je v višini 886 evrov sofinanciral DRSI, postojnska Občina je za izdelavo projektne dokumentacije ter ureditev komunalne infrastrukture, pločnika za pešce in razsvetljave prispevala 280 tisočakov. **Župan Igor Marentič** z navdušenjem pozdravlja investicijo, ki je odpravila še zadnje semaforizirano križišče v mestu, na Občini pa načrtujejo že nove podobne prometne ureditve.

Idejna zasnova za dvopasovno krožišče v Zalogu (to bo stalo okoli 900 tisočakov) je po županovih navedbah že izdelana. »Na DRSI urejajo

Dvopasovno krožišče je odpravilo še zadnje semaforizirano križišče v mestu.

projektno dokumentacijo za Zalog, medtem ko dogovori z direkcijo glede krožišča na Prestranku še potekajo,« pojasnjuje **občinski sekretar Robert Ozbič**.

Krožna križišča naj bi bila v osnovi bolj pretočna in varnejša, kar pa ob neupoštevanju pravil vožnje v praksi ne velja. Policisti opažajo, da mnogo voznikov ob zapuščenju krožišča ne uporablja smernikov, kar upočasnjuje vključevanje vozil, slabost v primerjavi s klasičnimi križišči pa so tudi nezavarovani prehodi za pešce

in kolesarje. **Komandir Policijske postaje Postojna Bojan Žolger** zato svetuje spremljanje prometnih znakov in talnih označb, pa tudi pozornost ob menjavi voznih pasov. »Ta je v dvojnih krožiščih nevarna, še posebej če ne upoštevamo prednosti vozil na zunanjem pasu. Obravnavali smo tudi že prometno nesrečo, do katere je prišlo prav zaradi tega,« opozarja komandir.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Občine.

Razgledišči na Soviču do konca novembra

Sprehajalci, ki jo na vrh Soviča najraje uberejo po najbolj priljubljeni trasi skozi Majlont in mimo vodohrama, bodo morali v naslednjih dveh mesecih izbrati do vrha 677 metrov visokega hriba sredi Postojne drugo pot. Občina se je namreč sredi septembra lotila izvedbe že več let starega projekta ureditve poti, razgledišč in zbirališča. Ambicioznejši načrti z razglediščem na samem vrhu pa bodo zahtevali več strokovnih priprav in denarja, zato bodo morali še počakati. Zaradi arheološkega pomena Soviča tudi aktualna dela spremlja novogoriški Zavod za varstvo kulturne dediščine (ZVKD).

Občina to jesen nadaljuje s projektom *Sovič, primestni gozd z razgledom*. Po besedah **občinske sodelavke Maje Piškur** vključuje (v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji ZVKD) ureditev obstoječih sprehajalnih poti in dveh razgledišč z mizami, s klopami in koši. »Stanje želimo na čim bolj naraven in neagresiven način nadgraditi in Sovič z nekaj atraktivnimi posegi še bolj približati ljudem,« je povedala Piškurjeva. Eno razgledišče s pogledom na občinsko stavbo in severni del mesta nastaja pri zastavi, drugo pa pred vodohramom z razgledom na Nanos. Poti, počivališča in zbirališča bodo uredili brez posegov v gozd.

Na Občini si želijo urediti tudi vrh Soviča z ostanki nekdanjega gradu, a se je ta projekt odmaknil v prihodnost. »Gre za arheološko in finančno zahteven projekt, saj bo Občina morala predvidevati več sredstev za arheološka izkopavanja in strokovni nadzor nad gradnjo,« je razložila Piškurjeva.

Sovič danes predstavlja meščanom zeleno točko za sprehode in rekreacijo, njegova vloga v zgodovini pa je bila bistvenega, celo strateškega pomena. O grajski stavbi na njegovem vrhu pa, razen nekaj skic in nezanesljivih informacij, ni veliko podatkov. Po besedah **Erneste Drole, vodje novogoriške enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine**, je vzpetina strateško pomembna že vse od prazgodovine, ko se je na njej prvič pojavil človek. »Danes na platoju najdemo ostanke topovske ploščadi iz prve svetovne vojne, pod njo pa so ohranjeni kletni prostori gradu.«

Kot načrtujejo na Občini, bodo dela zaključena do konca novembra; do takrat bo zaprta najbolj priljubljena pot skozi Majlont, mimo vodohrama in zastave proti vrhu. Urejanje, vključno s pogozdovanjem v sodelovanju z Zavodom za gozdove, se bo zaključilo ob koncu letošnjega leta, občina pa bo v projekt, vreden 127 tisoč evrov, vložila 76 tisoč evrov lastnih sredstev. Preostanek bo prispeval Evropski sklad za regionalni razvoj.

Mateja Jordan.

Popolna digitalizacija rentgenskega oddelka

Od konca avgusta je v postojnskem zdravstvenem domu pacientom na voljo sodoben rentgenski aparat. Nadomestil je skoraj 15 let staro, že pred leti odsluženo aparaturu. Dobrih 400 tisoč evrov vredno naložbo pa so poleg občin ustanoviteljic (Postojne in Pivke) sofinancirale še občine Cerknica, Loška dolina in Bloke. Digitalni rentgenski aparat omogoča vse vrste slikanja. Uporaben je tudi pri enostavnih operativnih posegih, njegova bistvena prednost pa je tudi manj nevarnega sevanja za pacienta.

Pridobitev so simbolno predali: direktorica ZD Irena Vatovec, vodja rentgenskega oddelka Luka Kaluža, postojnski župan Igor Marentič (desno) in pivški župan Robert Smrdelj (levo).

Možnost za nastavitev polja slikanja brez rentgenskega snemanja je le ena od prednosti novega aparata, nad katerimi se navdušuje **vodja rentgenskega (RTG) oddelka Luka Kaluža, diplomirani inženir radiologije**. »Jasne in kakovostne slike vidimo na monitorju brez uporabe razvijalnih kemikalij in nam omogočajo široko paleto diagnostičnih postopkov v ambulantah družinske medicine, otroškem in šolskem dispanzerju, na urgenci ter v ortopedski, kirurški in pulmološki ambulanti,« je pojasnil na slovesnosti ob predaji aparata 9. septembra.

Direktorica postojnskega zdravstvenega doma Irena Vatovec ocenjuje, da je pridobitev vitalnega pomena za delovanje doma in oskrbo širše regije, saj brez rentgena ne bi mogli opravljati kar polovice dejavnosti. Poudarila je še, da sta dostop do aparata oz. možnost slikanja brez naročanja in čakalne dobe enaka za vse paciente, ne glede na kraj bivanja.

Sicer pa je zamenjava rentgena terjala tudi prenovu rentgenskega oddelka in posodobitev informacijske tehnologije, čemur so namenili dodatnih 40 tisočakov. Poleti so ob-

novili prostore, zamenjali dotrajane talne obloge z ustrezno protinapetostno zaščito, zaščitne stene in svetila ter vrata z dodatno svinčeno zaščito. Ločili so tudi administrativne prostore od diagnostičnih in jih preuredili tako, da lahko upoštevajo vse ukrepe zaradi epidemiološko zahtevnejše situacije.

Stari rentgenski aparat je v skoraj 15 letih več kot odslužil, nabavo novega pa je nekoliko pospešila še okvara enega njegovih vitalnih delov, katerega popravilo bi terjalo 80 tisoč evrov. Novi pogoji jim ponujajo nove možnosti, izzive in motivacijo. Z obema občinama soustanoviteljicama so se na srečo že predčasno dogovorili za financiranje novega rentgenskega aparata, sredstva v višini 404.000 evrov pa so zagotovile vse občine Primorsko-notranjske regije v sorazmernih deležih.

Pridobitev je pozdravil tudi **župan Igor Marentič**, prepričan, da je vlaganje v sodobno opremo prioriteta, saj omogoča zdravstvenemu domu, da gre s ponudbo odličnih storitev v korak s časom.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Investicije ne morejo več čakati

Prizidka, v katerem naj bi postojnska Bolnišnica za ženske bolezni in porodništvo uredila laboratorij za oploditev z biomedicinsko pomočjo (OBMP), ne bo. Kljub lani izpolnjenemu predpogoju – prenosu lastništva stavbe na državo – in z ministrstvom za zdravje že dogovorjenemu financiranju, je projekt padel v vodo. Zato bodo v laboratorij preuredili babiško hišo, saj zanjo (po besedah vodstva bolnice) ni posebnega zanimanja, podstrešje pa namenili drugi nujni investiciji – bolnišnični lekarni.

Gantarjev predhodnik Aleš Šabeder je vodstvu (sicer lani) zagotovil okoli milijon evrov sredstev za prizidek, ki naj bi zrasel v letošnjem letu, po zamenjavi vlade pa je dogovor propadel. Za zdaj so bolnišnici obljubili le financiranje bolnišnične lekarnice v višini 860 tisoč evrov, a ga mora potrditi še vlada. »Zdajšnji začasni lekarniški prostori ne zadoščajo pogojem za verifikacijo, zato se lahko zgodi tudi to, da zdravstvena inšpekcija zapre vrata bolnišnice,« se boji **direktor Aleksander Merlo** in upa na skorajšnjo zeleno luč iz vlade.

Po mnenju **predsednika sveta Uroša Petohleba** pa ne morejo več čakati z izgradnjo prostorov za OBMP, zato jo bodo financirali sami. Storitev, ki jo že več kot dve leti izvajajo v Ljubljani, je za ustanovo namreč pomembna tako s strokovnega kot finančnega vidika. Ocena ureditve laboratorija je za zdaj zelo ohlapna, stala naj bi med 500 tisoč in milijon evrov.

»Kriteriji za tovrstne laboratorije so se zaostri, in vse je odvisno od tega, kakšen tip nam bodo predpisali,« pojasnjuje Merlo. Vsekakor si želijo sodoben laboratorij, ki bo v Postojno pripeljal nove programe. Lani načrtovani prizidek bi bil predrag, zato bodo preuredili prostore babiške hiše, saj ta bolj ali manj sameva. »Trenutno je rezervirana za morebitne okužene porodnice, zato smo v dilemi. Lahko se namreč zgodi, da jo bomo kmalu potrebovali,« priznava Merlo. Epidemiološka situacija se namreč vse prej kot umirja.

Predstavnica Zveza društev Rotary Irena Kos je donacijo predala predstavnicama postojnske bolnišnice - pediatrijni Petri Bratina in vodji Centra za nosečnice Nataši Tul Mandič.

V Sloveniji se vsako leto rodi 1.400 nedonošenčkov, za njihovo nego in zdravljenje pa v slovenskih porodnišnicah potrebujejo ustrezno opremo. Te je vedno premalo, zato je Zveza društev Rotary – Distrikt 1912 v sodelovanju z Društvom Slojenčki tokratno donacijo namenila šestim slovenskim porodnišnicam, med njimi tudi postojnski.

Grelna gnezdeca in pulzni oksimetri omogočajo novorojenčkom varno zaščito pred podhladitvami, zato jim bodo še kako prišli prav, je pojasnila **ginekologinja in porodničarka Nataša Tul Mandič, predsednica društva Slojenčki in vodja Centra za nosečnice v Bolnišnici za ženske bolezni in porodništvo Postojna**.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Jennie Mersel

Sproščena in nasmejana Jennie Mersel prihaja s Filipinov, a se v Sloveniji počuti več kot odlično. Ravno parkiral sem, ko mi je sporočila, da je že prispela. Sedela je za mizo in čakala naročeno kavo. Njen mož je Slovenec, naši kraji pa ji niso več tuji, saj sta se pred leti najprej zasedrila v Vipavi. V Postojni ji je sicer bolj prijetno, ker je vajena večjih mest. Pravi, da želi dobro spoznati slovensko kulturo in običaje, saj bi se bolje integrirala v družbo.

»Najprej se predstavim, ne?« je sama dejala takoj na začetku v slovenščini. »Poročila sem se s Slovincem iz Stične, z Dolenjske. V Slovenijo sem prišla leta 2011.« Skupaj imata dva otroka. Jennie se je v tem času že dobro naučila slovenskega jezika; pred dvema letoma je dobila tudi slovensko državljanstvo. Pove, da je njena družinica sprva bivala v Vipavi in takoj potoži: »Najhujša burja!« Tam je postala samostojna podjetnica, poučevala je angleški jezik. To je kasneje opustila, v majhni Vipavi namreč ni imela veliko tečajnikov. »Raje živim tukaj v Postojni, je večje mesto. Uživam,« še doda. Večjih krajev je vajena, saj prihaja iz večmilijonske prestolnice Filipinov.

V njeno rodno Manilo se še vračajo, ravno pred dvema letoma so bili tam na počitnicah. Letos jim je to preprečila pandemija. »Moja mama je obiskala Slovenijo, ko sem rodila svojega sina; zelo ima rada Slovenijo.« Navdušili sta jo čistoča in urejenost. »Mama, samo dva milijona jih je, sem ji odgovorila,« doda Jennie in se zasmeji. Tudi sestra jo občasno obišče. Svoje sorodnike zagotovo pogreša, toda s pomočjo tehnologije je z njimi stalno v stiku. Če smo že pri tehnologiji, svojega moža je spoznala kar prek družbenega omrežja. Poročila sta se na Filipinih, nato pa dve leti vodila razmerje na daljavo. Služba ga je namreč peljala v Neapelj. Ko se je vrnil v Slovenijo, je sem prišla tudi Jennie.

Njen mož zaradi dela veliko potuje. To je bil konec koncev tudi razlog, da so se leta 2016 z otrokoma preselili v Bruselj. Lani so se po treh letih vrnili nazaj domov in se ustalili v Postojni. »Zelo pogrešam Belgijo. Tam je veliko različnih narodnosti in jezikov. Je kot Manila, samo ne tako onesnaženo.« Otroka sedaj obiskujeta postojnsko osnovno šolo, Jennie pa ima čas, da se posveti drugim rečem. »Zdaj iščem priložnosti, da se bolj integriram,« pravi. Postala je prostovoljka Slovenske filantropije. »Pogovarjam se z ljudmi in hodim na tečaj slovenščine na Ljudsko univerzo. Izboljšujem svoje znanje slovenščine.« Ta ji gre res dobro od rok, jo pa moti, da imamo kljub vsem pravilom toliko iz-

jem. »Slovenščina je zelo težek jezik.« Pravi, da s francoščino nikoli ni imela toliko težav. »Potem pa pravite, da je romantična ta dvojina!« Člane družine bi lahko opisali kot poliglote. »Na Filipinih je angleščina drugi uradni jezik. Imamo tudi materni filipinski jezik. Otroka z očetom govorita po slovensko, z mano pa po angleško. Med sabo včasih tudi po francosko.«

Po toliko letih se počuti kot prebivalka Slovenije. Opaža veliko pozitivnih vidikov, a ni slepa za negativne. »Mislim, da še vedno ni toliko multikulturalnosti v tej mali državi. Vaša vlada se s tem

»Mislim, da bomo ostali tukaj. Postojna je čudovita.«

veliko ukvarja. To mora biti več kot le projekt, treba je delati na implementaciji multikulturalnosti, da bodo ljudje imeli od tega korist.« Moti jo tudi naše nepisano pravilo nepotizma. »Po mojih izkušnjah na Filipinih, kadarkoli sem šla na razgovor, nisem poznala nikogar. Proces je enakovredno odprt za vse. Tudi za otroka želim, da bosta šolana na pravi način, da bosta pripravljena za prihodnost. Rada bi, da službo dobota zaradi svojih kvalifikacij. Nočem, da se jima ponesreči, ker nimata poznanstev. Dolgoročno to ni dobro za gospodarstvo in državo. Nisem tu rojena, a zdaj, po vsem tem času, to opažam. Vidim dinamiko, ki je velika ovira in jo

je težko spremeniti.« O tem razmišlja predvsem zaradi otrok. Drugače pa pohvali naša zdravstveni in izobraževalni sistem. Prepričana je, da slovenski javni sistemi delujejo razmeroma dobro in da država znotraj Evropske unije ne zaostaja.

Jennie je zelo všeč slovenska kulinarika, za šteditnikom pogosto pripravi tudi kakšno filipinsko jed. »Zelo rada kuham! Golaž, ričet, kisló zelje s klobaso. Tipična slovenska hrana, moj mož je pa tipičen Slovenec. Malo staromodna sem ... In pasulj, to se pa kuha kar nekaj časa!« Ob prostih dnevih »gremo v center na kavo ali v Epic na bowling. To je naša rutina. Nismo še dosti raziskali okolice, to zdaj začinjamo.« Zelo radi se podajo na sprehod do kočice Mladika. »Imate zelo lepo pokrajino, naravo. Slovenija je zelo čista.« Ko jo povprašam o zimskih mesecih, kar zavije z očmi. Tudi na hladnejše temperature se je že kar navadila. Pravi, da se vse reši s toplimi oblačili.

Na Filipinih je delala kot kadrovnica na področju informacijske tehnologije. Danes nekoliko pogreša svoj poklic, a se zaveda, da ne bo več delala tako kot nekoč. Vseeno vedno išče kakšne ugodne priložnosti. »Najpomembnejše mi je, da bi bila vse bolj integrirana v kulturo. Rada bi razumela stvari, ljudi, vaše običaje, tudi izboljšala jezik. Mislim, da bomo ostali tukaj. Postojna je čudovita.«

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

KS Postojna, 1. del

V slabih dveh letih smo se v Prepihu sprehajali po krajevnih skupnostih v postojnski občini; ta se s 44 naselji razteza na površini 270 km². Ostala nam je še zadnja, petnajsta krajevna skupnost (KS), največja po površini, saj meri okrog 50,5 km². Po številu prebivalcev že z mestom Postojna, kjer po statističnih podatkih prebiva trenutno 9.605 ljudi, prekaša vse ostale. V KS Postojna spadajo še naselja Stara vas s 175 prebivalci, Veliki Otok s 172 in Zagon s 190.

KS Postojna šteje skupno 10.142 prebivalcev. Po tej številki bi spadala, če bi bila samostojna občina, na 46. mesto med 212 slovenskimi občinami. V osemnajstih letih (od popisa prebivalstva v letu 2002) se je najbolj povečalo, skoraj podvojilo število prebivalcev Stare vasi. V letu 2002 je v tem naselju namreč živelo le 98 ljudi. Leta 1994 je do tedaj samostojno naselje Zalog postalo formalno del mesta Postojna, vendar »se imajo« prebivalci še zmeraj za Založane.

Izvršilni organ KS Postojna je **Svet KS**, sestavljen iz devetih članov – pet je predstavnikov mesta, ostali štirje zastopajo po eno vas oziroma naselje, tudi Zalog. V aktualnem štiriletнем mandatu (2018–2022) mu predseduje **Goran Blaško**; pred tem je bil dva mandata njen podpredsednik, v delo KS pa je vključen od leta 2006. Ostali člani so: **Marjan Nagode** (prejšnji predsednik), **Samo Vesel**, **Irma Plevnik**, **Miha Uhelj**, **Tomaž Čič**, **Sandra Vilhar Pranjič**, **Aleksander Penko** in **Helena Kovač**.

Matična stavba KS

KS že vrsto let domuje na Jamski ulici 9 v Postojni. Stavba, ki si jo urad deli z nekaj drugimi ustanovami, je bila že v preteklosti deležna več popra-

V lepo urejeni Stari vasi se je število prebivalcev v zadnjih letih močno povečalo.

vil. Ne more skriti svoje dotrajanosti, a je bila ob svojem nastanku leta 1925 med bolj imenitnimi v Postojni. Streha je bila prenovljena pred 15 leti. Nedavno so sanirali hodnik, dela pa se trenutno nadaljujejo z obnovo spodnjih prostorov. Uradne ure, ko občani lahko pridobijo informacije ali podajo svoje pobude, so v ponedeljek in torek med osmo in dvanajsto uro ter v četrtek med deseto in dvanajsto.

Mandat s poudarkom na obnovi spomenikov

Predsednik Goran Blaško je poudaril, da si je v tem mandatu vodstvo KS zastavilo obnovo čim več kulturnih in naravnih spomenikov v mestu in neposredni okolici. Letos so uredili spomenik na Ravbarkomandi, posvečen 29. hercegovski brigadi. Iskanje soglasij za sanacijo in popravilo je lahko zamudno. Nekateri spomeniki niso občinska last ali pa stojijo na zasebnih zemljiščih, kar še dodatno otežuje izvedbo del. Sredstva za

obnovo poskušajo pridobiti iz raznih virov, zato se vsako leto prijavljajo na razpise za obnovo in vzdrževanje. Spoštljiv odnos do vseh obeležij je pomemben pokazatelj odnosa družbe do prednikov in njihovih dosežkov.

Vsako leto skupaj z Občino Postojna organizirajo slovesnost ob dnevu spomina na mrtve in obenem tesno sodelujejo z osnovnima šolama, saj pripravita kulturni program, ter z organizacijo Zveze borcev. Člani sveta obiščejo več spominskih obeležij: vojaško pokopališče v Kazarjah, pokopališče v Postojni, spomenik talcem na Javorniški cesti, na Mačkovcu, spomenik Sardincem na Ljubljanski cesti in padlim borcem v Črni jami.

KS Postojna je že dolga leta nosilka decembrske akcije obiskovanja in obdarovanja starejših občanov, bolnih in invalidov. V akciji sodeluje še z drugimi krajevnimi skupnostmi iz postojnske občine in Občino Postojna ter z Društvom invalidov Postojna, Društvom upokojencev, OZ Rdečega križa, Župnijsko Karitas Postojna, s postojnskima osnovnima šolama in prestranško. Obiščejo Društvo Vezi, VDC Postojna, Stanovanjske skupine v Postojni, Zavod Talita Kum in Dom upokojencev na Kremenci. Upokojenci Doma na Kremenci se tega prednovoletnega srečanja najbolj razveselijo, saj jih po obdarovanju čakajo še obsežen kulturni program šolskih otrok in glasbene točke. Zavedanje KS, kako pomemben je ta stik s starejšimi, večkrat osamljenimi občani, se iz leta v leto povečuje. Navedeno akcijo že leta podpirajo donatorji in brez njihove pomoči bi jo težko izpeljali.

O večjih projektih v zadnjih dveh mandatih in načrtih za naslednja leta bomo pisali v oktobrski številki.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

V Zagonu rastejo nove hiše.

Tadej Smrdel je predsednik Krajevne skupnosti Slavina, poveljnik tamkajšnjega gasilskega društva, bdi tudi nad ostalimi gasilci v občini; je čebelar, kmet, strojnik in podjetnik. Takoj mi je dal vedeti, da se ne želi preveč izpostavljati. Vsekakor pa je oseba, ki v širšem okolišju uživa spoštovanje lokalne skupnosti. Tadej Smrdel je dejaven na veliko področjih, a pomirja, da se za vse najde čas, »to je stvar organizacije. Zgleda polno, ampak niti ni toliko.« Sedela sva v Bolk baru, tega je nedavno prevzel v upravljanje. Vzel si je nekaj minut za pogovor, preden je v roke zgrabil orodje in se lotil popravil.

Ime Tadeja Smrdela je zapisano ob lepem številu funkcij, a sam pravi, da »nekdo mora biti, in sem se pustil prepričati.« Tako je trenutni predsednik Krajevne skupnosti Slavina, kjer se v zadnjem obdobju veliko ukvarjajo z urejanjem tamkajšnjega pokopališča. Pri drugih investicijah gledajo dolgoročno, saj je seveda ključno sodelovanje z občinsko upravo. Izpostavil je ureditev poti med Slavino in Kočami, pripravljajo se tudi na obnovo gasilskega doma. Omenil je še odprto vprašanje avtocestne trase proti Jelšanam. »Umestitev take zadeve v prostor je zahtevna, in je treba poslušati tudi lokalno skupnost,« poudarja Smrdel. Po njegovih izkušnjah »se z dialogom vse uredi.«

V prvi vrsti je gasilec

Ravno v začetku meseca so se lokalni gasilci soočili z obsežnim požarom v objektu lesnopredelo-

valnega podjetja Excelza na Koldvorski cesti. »V vsakem primeru je bila sreča na naši strani. Ogenj smo uspeli omejiti pravočasno, da se ni razširil na druge objekte, kar gre na račun našega hitrega odziva, usposobljenosti in opremljenosti. Požar je sicer trajal nekaj dni, ampak pri tako obsežni intervenciji je to razumljivo. Če primerjam podobne intervencije po Sloveniji, smo bili zelo uspešni.« Zelo zahtevnih intervencij na Postojnskem v zadnjih letih res ni bilo malo. Smrdel je leta 2014 postal občinski gasilski poveljnik, tri leta prej je stopil na čelo gasilskega društva v Slavini. »Ko sem prevzel funkcijo v PGD Slavina, je bila opremljenost slaba. Pogoji so bili, kakršni so bili. Sčasoma smo začeli vse postavljati na noge. Ko sem prevzel funkcijo občinskega poveljnika, sem videl tudi potrebe pri ostalih društvih. Napisali smo strategijo, sprejeli srednjeročni plan opremljanja in zadeva se je začela

spreminjati v boljšo smer, bolj svetlo prihodnost,« je orisal situacijo, s katero se je soočil.

Pogosto govori v množini, ker gasilstvo ni »one-man band«, kot pravi sam. »To je sistem. Vsak ima svojo nalogo in vsak jo opravi čim bolje, kakor lahko.« Privabljanje novih ljudi v gasilske vrste postaja vse težje. Največja ovira je današnji način življenja – službe v oddaljenih krajih in pomanjkanje časa. »Prej je bilo normalno, da je bil skoraj vsak v vasi gasilec, zdaj ni več toliko. Bojim se, da bomo imeli na dolgi rok težave s članstvom.« Tadej se je lokalnemu gasilskemu društvu pridružil v najstniških letih, zdaj – v poznih tridesetih pravi, da je s trenutnim številom članov zadovoljen. »Dosti mladih imamo vključenih. Z mladino dobro delamo, moram pohvaliti vse mentorje, ki delajo z njimi tako na društvenem kot občinskem nivoju.«

V čebelarstvu je strast

»Delati s čebelami je nekaj posebnega. Takrat pozabiš na čas. Name vpliva zelo blagodejno.« Letošnja bera medu ne bo prav najboljša, pravi. Za lipov in kostanjev med sicer bo. Želja po čebelarstvu je

dolgo časa tlela, a za to dejavnost nikoli ni bilo časa. »Potem sem pa poskusil z dvema panjema in me je povleklo. Uspešno sem kandidiral na razpisu za prevzemnika in zgodba se je začela zares. Takrat sem dobil večji zagon.« Zdaj se ukvarja tudi s kmetijstvom; pred približno desetimi leti je pričel obujati domačo kmetijo, saj je bila opuščena. »Samo kmetijstvo mi je tudi všeč, ker je zelo raznoliko. Potrebuješ veliko znanja glede na to, da kmetujem ekološko. Veliko bolj zahtevno je, pridelki so manjši, je pa tu kvaliteta. Od majhnega smo kmetovali na tak način.« Tako pri kmetijstvu kot tudi čebelarstvu je usmerjen ekološko. V bližnji prihodnosti želi vzpostaviti svojo blagovno znamko. Sive lase pa mu dela – kot številnim kmetovalcem – preobsežna birokracija. »Kmet mora biti delavec, tehnolog, prodajalec in se mora še s papirji ukvarjati. Težko bo dobiti človeka, ki bi se v kmetijstvo spuščal pod temi pogoji.« Sadovi trdega dela pa vseeno mnoge prepričajo o delu z zemljo, kot to opiše Tadej: »Na koncu veš, da je tisti pridelek, ki ga imaš v roki, res tvoj. Veš, na kakšen način si ga pridelal in to je neprecenljivo.«

Skrivnost je v organizaciji časa

Tadej Smrdel je tudi podjetnik. 37-letni diplomirani inženir strojništva je poleg vseh naštetih aktivnosti še solastnik Projektnega biroja RSR, d. o. o., to se ukvarja z razvojem izdelkov in s proizvodnjo. Z njegovimi pomirjajočimi besedami se vse zdi tako preprosto. »Ne delam sam vsega. Imam ljudi, ki mi pomagajo. Če bi hotel vse sam, potem se hitro konča.« Tako najde čas tudi za prijatelje, družino in kakšen oddih. »Enkrat letno gremo s študijskimi kolegi na oddih za kakšen podaljšan vikend. Potem pa z družino in kakšen prost dan sredi tedna.« Veliko stvari uredi kar sproti po telefonu. Skromno sklene, da počne, kar ga veseli; »če lahko komu pri tem pomagam, je to zame to«.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

Jubilejnih 100 let Rade Bandel

Ustaljena navada je, da ljudi, ki praznujejo visoke jubileje, vprašamo za recept dolgega življenja. Namenili smo ga tudi Radi Bandel iz Postojne, saj je letos dopolnila častitljivih sto let. Iskrivo je pogledala, se pristrčno nasmehnila in povedala: «Ni mogoče predpisati enega samega nasveta, ki bi veljal za vse ljudi. Vsak človek ima namreč svoje kreposti, šibke točke, slabosti in strahove, spretnosti in pomanjkljivosti. Življenje je v resnici ena čudovita igra, polna zabave in smeha. Od nas samih je odvisno, kako jo bomo odigrali».

Rada Bandel se je rodila 9. avgusta 1920 v Kamniku. Njen oče je bil po poklicu železničar, zato so se večkrat selili iz kraja v kraj.

Šele dve leti ji je bilo, ko se je s starši preselila v Baranjo, v kraj Darda pri Osjeku, osnovno šolo pa je obiskovala v Slavonski Požegi. Po poklicu je modistka. Iz njene učne dobe modistke nam je pokazala še zelo lepo ohranjene risarske mape različnih modelov. Skice so na pogled enkratne, kajti Rada je izredno dobra risarka.

Leta 1937 se je družina Smrekar preselila v Ljubljano. Življenje tik pred drugo svetovno vojno je bilo v mestu zelo nepredvidljivo, vojni čas pa tako krut, da se je umaknila v Avstrijo, a se je po dveh letih preživljanja v tujini vrnila v domovino, v Postojno, od koder je bila doma njena mama. Tudi življenje po vojni je bilo zelo težko, zato se je šele pri dvaintridesetih letih poročila z Rudijem Bandlom. Rodila sta se jima hčerka in sin. Takratne razmere so terjale, da je bila ves čas zaposlena – najprej na Občini, nato pa do upokojitve pri Postojnski jami. »V teh stotih

Slavljenka Rada Bandel s hčerko Mirjam in sinom Radom.

letih sem preživela veliko veselih trenutkov, nekaj je bilo seveda tudi žalostnih, krutih ... Mnogo poguma je treba imeti, ker je pogum podlaga za vse ostale človekove vrline,« je ob častitljivem jubileju povedala Rada. Pri stotih letih je še vedno izredno živahna, vsega se spominja, spomni se celo imen in priimkov svojih prijateljev iz otroških let. Pogovarja se brez zatikanja, kot »mlada klepetulja«, polna energije, sama se

opravlja, neguje in živi še zelo samostojno.

»Ja, pri teh letih že lahko rečem, da je življenje nekaj nepojmljivega, je nekaj vseobsegajočega, je ena izmed najbolj redkih stvari na svetu. Je čudež!«

Rada, še na mnoga leta!

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: arhiv družine Bandel.

Teden za trajnostno mobilnost

Promet s čim manj emisij za vse je bila letošnja tema Evropskega tedna mobilnosti; ta je potekal od 16. do 22. septembra. Občina Postojna je s sodelavci pripravila kljub strogim ukrepom za zajezitev širjenja covid-19 bogat program. Zabeležili so dober obisk, k temu je prispevala tudi ugodna vremenska napoved.

Več gibanja in manj onesnaževanja – v sedmih dneh lahko naredimo nekaj za svoje zdravje in okolje. Letošnji Evropski teden mobilnosti se je začel v sredo,

16. septembra, ko so Titov trg že v dopoldanskem času obiskali vrtčevski otroci. Šolarji iz Osnovne šole Prestranek so ravno takrat z občudovanjem spremljali demonstracijo

Demonstracija rolanja je navdušila vrtčevske otroke in šolarje.

rolkanja. Tam je bil tudi **Tibor Rep** z okusnim obrokom. Vrnil se je dobro poznan Pešbus, ki je vsako jutro vozil učence 2., 3. in 4. razredov na Osnovno šolo Miroslava Vilharja. Tako kot mestni avtobus ima tudi Pešbus svoje proge, urnik in postaje. Sicer pa gre preprosto za skupinski sprehod do šole.

Župan Igor Marentič je za teden dni ostal brez parkirnega mesta, saj je to postalo PARKlet – kotiček za sprostitev med čakanjem na urejanje obveznosti v občinski stavbi. Še dve parkirni mesti na Ljubljanski cesti so preoblikovali v t. i. dnevno sobo. Med ostalimi aktivnostmi najbolj mobilnega tedna v letu so ponudili še sprehod z biologom **Slavkom Polakom** ob reki Pivki, kolesarski izlet po postajah POSbikes s **Tomažem Penkom**, drevesa pa so bila v ospredju vodenega sprehoda Jane's Walk; zanj so poskrbeli **dijaki Srednje gozdarske in lesarske šole** v sodelovanju s člani **društva Prostor**.

S korenčkom dosežeš več kot s palico. Tudi letos so nagrajevali mimoidoče, ki so šli od doma na trajnosten način. »Če pridejo v službo peš, s kolesom ali z javnim potniškim prometom, lahko na naših stojnicah prevzamejo nalepke. V petih dneh lahko zberejo pet nalepk. Ko zberejo vse, gredo k ponudnikom po nagrado ali popust,« je pri stojnici na Titovem trgu obrazložila **koordinatorica Evropskega tedna mobilnosti Alma Koštić**. Nagrade so podeljevali tudi v torek, 22. septembra, ob velikem zaključku na Tržaški ulici z naslovom Popoldan brez avtomobila. Postavili so kolesarski poligon, policisti so za otroke pripravili mini delavnico o cestno-prometnih predpisih, ni manjkalo niti ustvarjalnih dejavnosti. Evropski teden mobilnosti je bil ob toplem septembrskem vremenu prava uspešnica.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tjaša Gregom.

Kulturno športno društvo Koče

Med društvi, ki zadnje dobro desetletje aktivno delujejo, je tudi Kulturno športno društvo Koče. V sedanjí organizaciji se je izoblikovalo leta 2009. Ideja o društvu je vzniknila v želji vaščanov, da se medsebojno povežejo in medgeneracijsko zaživijo.

Takratna osrednja pobuda je bilo praznovanje ob 100-letnici postavitve vaške kapele Brezmadežne. Kasneje so se začeli odvijati še ostali projekti, za katere je bilo predvsem pomembno, da so izhajali iz pobud in potreb vasi. V prvih letih delovanja se je društvo usmerjalo v dogodke, povezane s praznovanjem ob 150-letnici postavitve vaške cerkve sv. Marjete. Ob tem so pripravili tudi publikacijo, ki je opisovala izgradnjo in restavriranje podobe zavetnice ter ob tem zbrane spomine starejših vaščanov. V naslednjih letih se je društvo usmerilo predvsem v organiziranje različnih dogodkov.

Prvi predsednik društva je bil **Anton Svet**, sledila mu je **Tina Košuta**, zdaj ga vodi **Martin Lenarčič**. Dejavnosti društva so zelo raznolike. Ponosni so na skupine, ki delujejo neprenehoma že vrsto let. Med njimi je skupina žensk, ki se ukvarja z izdelavo ročnih del v okviru študijskega krožka že sedem let. Imajo tudi skupino, ki se že peto leto uči družabnih plesov. Nekaj let so povezovali vaško življenje tudi na kolesarskih srečanjih – pozimi na sobnih kolesih v notranjih prostorih, poleti pa so na kolesih spoznavali bližnjo okolico. Pohodniška sekcija društva organizira več pohodov, med njimi osrednji in tradicionalni pohod na Sv. Trojico

Avgustovski izlet Po poteh prestranškega pračloveka je potekal od Ovčje jame do Zakajenega spodmola.

(ob dnevu državnosti) ter spominski pohod po Izovi poti. Zanj gre posebna zahvala **Heleni Vekar**, saj je bila njegova pobudnica in je vsako leto tudi njegova soorganizatorica. Letošnji bi bil že deseti, a so ga žal preprečili protikoronski ukrepi. Društvo spodbuja in podpira tudi vadbe na košarkarsko-nogometnem igrišču.

V preteklih letih so organizirali več kulturnih večerov, potopisnih in izobraževalnih vsebin (predavanje o divjih zvereh, izobraževanje o prvi pomoči, posredovanje ob požarih ...). Vsako leto s svojimi prispevki sodelujejo tudi na nacionalnem dogodku **Socialni teden** in v njem pripravijo izobraževalno-kulturni večer. Letos bo potekal **od 24. septembra do 3. oktobra**. Ob tem so pripravili različne teme – o strahu in komunikaciji ter potopisno predavanje po poteh sv. Jakoba (v Španiji in Portugalski), plesni večer z družabnimi plesi ...

Praznovanje božiča se je v vasi začelo odvijati najprej na pobudo starega dela vasi, potem pa so njihovo delo nadaljevali ostali člani. Tako že nekaj let zapored kot skupnost pripravijo praznovanje v središču Koč. V kulturnem programu, ki ga izvajajo izključno vaški glasbeniki, zaživijo v prijetnem druženju tudi jaslice.

Lani so v društvu praznovali svojo 10-letnico in se kljub temu da še vedno nimajo svojih namenskih prostorov, trudijo, da bi delovali čim bolj v dobrobit vaščanov in skupnosti. Hiša, v kateri imajo prostore, je namreč v razpadajočem stanju. Žal morajo večino dogodkov in dejavnosti izvajati izven vasi, kar je ovira pri nadaljnjem delu. Na srečo so sosednja društva in krajevne skupnosti njihovem delovanju zelo naklonjeni, zato v zadnjem času z vsemi sodelujejo zelo povezovalno in iščejo rešitve pri najemu prostorov.

Zadnjo soboto v avgustu so člani kočanskega društva pripravili skupaj s ŠKD Orehek in KS Orehek nadvse zanimiv izlet **Po poteh prestranškega pračloveka, po postojankah pračloveka na Slavinsko-Prestranško-Orehovškem ravniku**. Izlet se je začel v Kočah in končal na Prestranku, vodila pa sta ga izkušena turistična vodnika **Suzana in Vinko Gajšek**. Ravno pravnjina skupina radovednežev vseh generacij je krenila po poteh praljudi do Ovčje jame in jih zaključila pri Zakajenem spodmolu. Mlade članice društva so pripravile domiselno zastavljene uganke in naloge v obliki sobe pobega. Udeleženci izleta so se preizkusili v izdelavi pripomočkov pračloveka, bodisi za lov ali prižig ognja. Za konec so si lahko spekli mali prigrizek.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Martin Lenarčič.

Z društvom Drobnovratnik po Planinskem polju

»Tu se bo tvoja duša, dragi popotnik, napojila z lepoto, ki te bo obdala, lažji bo korak, in prepevalo bo srce in hrepenel boš po ponovnem srečanju ...« Tako je v istoimenski monografiji na domače *Planinsko polje* povabila bralca Tanja Žigon. Besedam Žigonove iskreno pritrjuje tudi skupina zadovoljnih pohodnikov, ki so se 8. avgusta pridružili vodnicam iz društva Drobnovratnik.

Društvo je v sodelovanju z Zavodom Znanje Postojna organiziralo brezplačen voden sprehod po tem približno 5 km dolgim in pol toliko širokem polju, ki leži na nadmorski višini okrog 450 m. Zanj so značilni tako izviri kot ponori, skrivnostne jame in temačna brezna, pa tudi človeška ribica, endemitna travniška morska

Pohodniki so se razšli nasmejani in polni energije ter obljubili, da se društvenim izletom zagotovo še pridružijo.

čebulica in nenazadnje mnoge kulturne znamenitosti. Na približno 3 km dolgi poti so vodnice 44 pohodnikov (domačinov in tudi drugih z različnih koncev Slovenije) v dobrih treh urah seznanile z mnogimi posebnostmi in lepotami polja. Pot jih je po poljskih in makadamskih poteh vodila od parkirišča pod ruševinami gradu Haasberg, mimo jame Škratovke, do Malnov in dalje čez reko Unico spet do izhodišča. Vmes pa je tekla beseda o treh gradovih, o vodah Malenščice in Unice ter mlinih

in žagah, ki so jih te nekoč poganjale, pa o tipičnih rastlinah – tudi invazivnih, in živalih, za nameček pa so pripravili še glasbeno, likovno in tehnično delavnico. Otroci so se na zanimiv način preizkusili v prepoznavanju drevesnih vrst; potem ko so se prijetno ohladili s sladoledom, pa so iz recikliranega materiala naredili še prav posebne vodne mlinčke.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Erika Koblar Habič.

Tamara sledi svojim sanjam in zanimanjem

V Podguri smo srečali že veliko nadarjenih ljudi, predvsem za raznoliko umetniško ustvarjanje. Tokrat predstavljamo dvaintridesetletno Tamaro Česnik iz Studenega.

Že v rani mladosti, še preden je vstopila v šolo, je v sebi čutila strast do risanja, slikanja in kiparjenja. V osnovnošolskih letih na šoli Mirolava Vilharja ji je risanje – zlasti s svinčnikom, tudi pastelom in z barvicami, vzelo veliko prostega časa in zanimanje za likovno umetnost se je samo še stopnjevalo. Starši in učiteljica likovne umetnosti Mateja Modrijan so ji pri njenem likovnem izražanju dali veliko spodbude, zato se je po končani osnovni šoli vpisala na Umetniško gimnazijo v Novi Gorici – likovna smer in v času šolanja pridobila veliko znanj in izkušenj s tega področja. Prvič se je srečala s slikarskima tehnikami olje in akril. Po uspešno zaključeni srednji šoli se je vpisala na Pedagoško fakulteto v Ljubljani – smer likovna pedagogika in jo zaključila z odliko. Pridobila je naziv profesorica likovne umetnosti.

Tamarinim željam in sanjam po novih znanjih in izkušnjah pa še vedno ni bilo zadoščeno. Želela je spoznati kamen, zato se je vpisala na Višjo strokovno šolo Srečka Kosovela v Sežani – smer oblikovanje kamna. Po končanem študiju si je pridobila še naziv inženirka oblikovanja. Ob tem študiju je spoznala pristope za oblikovanje kamna in rokovanje z orodji (brusilko, premi brusilnikom, dleto, odbijačem ...). Čeprav velja, da je oblikovanje kamna (kamnoseštvo) bolj moška dejavnost, jo opravlja tudi precej deklet, kajti do kamna imajo

Tamara ustvarja na krilih raznolikih zanimanj in znanj.

bolj »čustven« odnos. Njeno diplomsko delo Kip zmaja iz kamna je bilo razstavljeno na skupinskih razstavah; med njimi je omemba vredna skupinska razstava v Državnem zboru z naslovom Kamen je naše zlato.

Tamara očitno sledi vodilu o vseživljenjskem učenju. Močno je začutila željo, da bi ustvarjala kot ilustratorka in oblikovalka video iger, zato se je usmerila tudi v spoznavanje računalniških programov za risanje in oblikovanje (Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Affinity Photo, Sketchbook, Zbrush ...). Opravila je nekaj spletnih tečajev, namenjenih spoznavanju programov in oblikovanju likov za video igre.

Njena prva zaposlitev je bila na osnovni šoli Kanal. Poučevala je likovno umetnost in opravljala še dela učiteljice v podaljšanem bivanju. Ker pa je bil Kanal precej oddaljen za vsakodnevno vo-

žnjo, se je zaposlila kot učiteljica podaljšanega bivanja na Osnovni šoli Antona Globočnika v Postojni. Čeprav ji je bilo delo z otroki zelo zanimivo in nikoli dolgočasno, je močno pogrešala likovno ustvarjanje. Tamarina znanja, želje po novih védenjih, vztrajnost in kanček sreče so pripomogli, da je dobila »sanjsko službo«. Zaposlila se je kot računalniški ilustrator tako imenovanih »slot« iger v podjetju Enigma Gaming, d. o. o. iz Kopra.

Prvotna Tamarina ljubezen – likovno ustvarjanje – je še vedno prisotna. V sodelovanju s Požeželskim društvom Kašča prodaja preko osebne dopolnilne dejavnosti ročno izdelane spominkne (slike na platno in magnete z motivom Predjamskega gradu), izdeluje pa tudi po naročilu (risbe, slike, izdelke iz kamna ...). V zadnjem času je s člani društva in prijatelji izdelala družabno namizno igro »Erazmova pot« (v stilu Človek ne jezi se) in se tako prvič srečala z žganjem lesa.

Ne more si predstavljati življenja brez likovne umetnosti, potovanj, glasbe in športa. V osnovni šoli je trenirala streljanje s serijsko zračno puško, bila državna prvakinja in osvojila kar devetnajst medalj. Na potovanjih raziskuje, spoznava nove kraje, porajajo se ji nove ideje; prav tako ob glasbi, saj jo predvsem sprošča; šport pa ji je vzbudil ljubezen in strast do kolesarjenja, pohodništva, teka v naravi ...

Želje, sanje, zanimanja, strasti ... človek lahko udejanji, če v sebi spozna danosti, jih razvija in uresniči. Tamara jih je in verjamemo, da jih bo še.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: osebni arhiv Tamare Česnik.

ZANIMIVOSTI

Obetajo se 3D-modeli naše kulturne dediščine

RRA Zeleni kras je avgusta pričel izvajati projekt digitalizacije enot kulturne dediščine. Z njim želijo dodatno razviti turistično ponudbo v regiji. Na območju postojnske občine se obetajo 3D-modeli Ravbarjevega stolpa in predjamskega zaklada v Notranjskem muzeju. Pri digitalizaciji sodeluje novogoriško podjetje Arctur.

RRA Zeleni kras je uspešno kandidiral na javnem razpisu gospodarskega ministrstva, ki želi turističnemu sektorju pomagati z razvojem digitalnih vsebin ter izobraževanjem turističnih delavcev in ponudnikov. Pri končnem izboru posameznih enot kulturne dediščine je sodelovalo tudi Ministrstvo za kulturo. To zahteva, »da moramo v sklopu projekta pripraviti 3D-modele tistih izbranih enot, ki jih bo Ministrstvo za kul-

turo lahko uporabljalo na skupnem portalu,« razlaga vodja projekta pri RRA Zeleni kras Borut Dubrovič. Digitalizirali bodo grad Prem (tam napovedujejo novo alternativno doživetje), dvorec Ravne v pivški občini in požiralniški sistem Rešeto na Cerkniskem jezeru. V postojnski občini so izbrali Mali grad – Ravbarjev stolp (zanj pripravljajo poleg 3D-modela tudi promocijski video) in predjamski zaklad v Notranjskem muzeju. Pri slednjem se obeta še predstavitev s hologramom.

V sklopu projekta načrtujejo tudi izobraževalne vsebine za turistične delavce ter posodobitev in označitev Velike Krpanove poti in slovenskega dela daljinske pohodniške poti Via Dinarica. Digitalizirana dediščina bo »nova ponudba na terenu za obiskovalce in promocijsko orodje za dvig prepoznavnosti kulturnega turizma v naši regiji,« pojasnjuje Borut Dubrovič in dodaja, da bodo

končni izdelek lahko uporabljali vsi upravitelji posameznih enot.

Proces digitalizacije izvaja na javnem razpisu izbrano podjetje Arctur, d. o. o. iz Nove Gorice. To razvija digitalne vsebine in je med drugim že sodelovalo pri podobnem projektu digitalizacije idrijskih klavž. »Trenutno poteka prva faza dela na terenu, kjer izvajalci zajemajo digitalne vsebine. Pri tem se prilagajamo vremenu in naravi. Pričakujemo, da bo pretežni del digitalnega zajema dokončan v mesecu novembru,« pravi Borut Dubrovič. Če jim bo to preprečila višja sila, se bo prva faza zavlekla do začetka pomladi. Kot še dodaja, »za Mali grad – Ravbarjev stolp se predvideva zajetje, ko drevesa odvržejo listje.« Njihovi načrti predvidevajo, da bo ponudba »pripravljena in dokončana do pričetka turistične sezone v letu 2021, predvidoma v maju ali začetku junija.«

Jaka Zalar

4. Knoblovi dnevi so navdušili

Pomemben kulturni dogodek za Športno kulturno društvo Orehek so tudi Knoblovi dnevi, saj se z njimi pokloni svojemu rojaku Pavlu Knoblu, prvemu slovenskemu pesniku, rojenemu v Orehku. Tako so prvi septembrski konec tedna že četrto leto zapored pripravili (tokrat na dvorišču pred kulturnim domom) dva lepa večera. Vanju se je tako ali drugače vpletla pesnikova rdeča nit.

Prvi večer so nastopili trije stand-up komiki, in sicer Kraševac **Žan Papič** (v filmu Za Pavla Knobla skovano je odigral mladega Knobla, na prireditvi pa prevzel tudi povezovalno vlogo), **Matic Kokošar** iz Baške grape in **Anton Pevc** z Gorenjske. Ni manjkalo smeha in tudi pikrih družbenokritičnih pripomb na račun sodobnega življenja.

Naslednji večer je na skoraj dveurnem koncertu nastopal priljubljeni kantavtor **Adi Smolar**. Poskrbel je za doživeto vzdušje s svojo umirjeno,

a iskrivo in duhovito naravo, ki odzvanja v njegovih verzih in pesmih. Večer je kulinarično dopolnil **Tibor Rep**.

V pritličju KD Orehek je svoje fotografije na temo okoliških utrinjkov predstavila mlada fotografinja **Anja Halik**, absolventka fotografije, doma iz Zagona. Sicer prisega na reportažno fotografijo, a tokrat smo skozi njene oči videli Orehek.

Naj spomnimo, da je društvo leta 2015 slavnostno (z izdajo pesni-

Na letošnjih Knoblovih dnevih je nastopil tudi kantavtor Adi Smolar.

ške zbirke, zbornika in razstavo) obeležilo 250-letnico njegovega rojstva, lani pa je luč sveta ugledal tudi dokumentarno igrani film Za Pavla Knobla skovano in bil nedavno sprejet na Festival slovenskega filma – Pregledni program. Žan Pa-

pič je v filmu igral mladega Knobla, Smolarja pa smo videli kot recitatorja njegove zadnje pesmi v zbirki Na pustni dan.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Anja Halik.

Knjižnica z nizom razstav

Dobrodošla dopolnitev v Knjižnici Bena Zupančiča Postojna je pestra razstavna dejavnost. Poleti je odmevala razstava Zidovi preteklosti z visokih pogledov, gradovi in dvorci na Postojnskem in Pivškem, sredi septembra je sledila fotografska, etnološko obarvana razstava Med zadnjimi mlekarji avtorja Gašperja Butine.

Na poletni razstavi smo si na fotografijah lahko ogledali našo arhitekturno grajsko dediščino iz ptičje perspektive. Razstavo so z namenom obogatitve javnega prostora in s tem zavedanja o njegovi skupni rabi in skrbi zanj pripravili v *Kulturnem društvu Cajt iz Postojne*. Avtor **Klemen Premrl**, sicer multimedijски ustvarjalec, je v objektiv kamere na brezpilotnem letalniku (dronu) ujel fotografije desetih kulturnih spomenikov na našem območju. Iz zraka so fotografirani grad Hasberg in Ravbarjev stolp v Planini, Spodnji dvorec (stavba ZRC SAZU) in grad Sovič v Postojni, dvorec Ravne, Šilentabor in grad Kalec na Pivškem, Predjamski grad, dvorec Prestranek in grad Orehek. KD Cajt deluje na različnih področjih, najbolj pa se posveča različnim multimedijским projektom.

Razstava z naslovom **Med zadnjimi mlekarji** avtorja **Gašperja Butine** nam prikazuje že skoraj pozabljen vsakodnevni utrip našega podeželskega sveta. Med kmečkimi opravili je tudi vsakodnevna molža;

fotografsko izmojstreno jo je ujel v svoj objektiv. Butina je mlad ustvarjalec na področju vizualnih komunikacij (oblikovanja, fotografije in ilustracije), po družinskih koreninah iz Velike Pristave. Razstava bo na ogled mesec dni.

Otroški oddelek knjižnice slikovito dopolnjuje razstava vezenja s križci. Na temo otroških motivov jo je pripravila **Helena Koren**.

29. septembra bodo v čitalnici knjižnice odprli razstavo **Stoji učilna zidana**; to organizira Klub upokojencev v vzgoji in izobraževanju občin Postojna in Pivka ob Tednu kulturne dediščine na temo **Spoznaj! Varuj! Ohrani**. Na razstavi, ki se odvija pod okriljem Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, bodo na ogled stara šolska spričevala, stari učbeniki, stari šolski predmeti, šolske fotografije iz obdobja pred 1. sv. vojno, med obema vojnoma ter po 2. sv. vojni. Na ogled bo do 6. oktobra.

Polona Škodič.

Nove knjižne izdaje postojnskih avtoric

To poletje so knjižne police bogatejše za lep nabor novitet, za katere sta poskrbeli naši, domači avtorici – Nejka Selišnik in Sara Zupan.

Selišnikova je svoji bogati ilustratorski ustvarjalni poti kot avtorica zgodb in ilustracij v zbirki gozdnih pravljic pridala v samozaložbi še eno zaokroženo knjižno bero slikanic. Tokrat se bodo otroci veselili Kosmatinka, Murenčka, jančka Srečka in zajčka Stanka; ti so se pridružili lisički Mici.

Sara Zupan je avtorica knjige z naslovom *Odločitev za ljubezen. 100 pričevanj slovenskih vegank in veganov*. V njej je zbrala osebna pričevanja ljudi, ki se prehranjujejo in živijo kot vegani.

Ideja za ta projekt se ji je porodila lani poleti, knjiga pa je izšla letos junija pri Založbi Planet. Gre

za pisan nabor navdihujočih, ganljivih, šokantnih, zabavnih in tehtno razmišljujočih zgodb najrazličnejših ljudi vseh starosti in poklicev; nekatera pričevanja so malone neverjetna, druga bralca lahko spravijo v jok, prav vsako pa je zanimivo po svoje. Vsa se vrtijo okrog temeljnega koncepta, na katerem veganstvo sloni: to je koncept nenasilja, sočutja, empatije do vseh živih bitij ali kot avtorica poudari: »Vegani verjamemo, da živali niso tukaj za nas, ampak z nami, in da resnični mir na svetu ne bo zavladal vse dotlej, dokler bodo ljudje izkoriščali živali in jih tretirali kot brezčutne predmete.«

Polona Škodič

Nalezljivo zmajsko vzdušje

Festival Zmaj 'ma mlade je bil v triindvajseti izvedbi koronsko izviren in poseben, a zvest svojemu poslanstvu. Ob sodelovanju prizadevnih zmajčkov je dokazal, da ga preizkušnje in omejitve spodbudijo k še večji kreativnosti in iznajdljivosti. Če ste večji del festivalskega dogajanja zamudili ali bi ga radi le podoživeli, lepo vabljeni na razstavo fotografij festivalskih utrinkov, kot jih je v objektiv ujel Aleksander Petrov. Odprtje razstave bo 2. oktobra ob 18. uri v Mladinskem centru Postojna.

Večji del letošnjega festivalskega dogajanja se je od 25. avgusta do 6. septembra odvijal na parkirišču med Občino in kulturnim domom. Sicer s pločevino zapolnjen prostor so prizadevni organizatorji v času festivala domiselno preuredili v prijetno urbano festivalsko prizorišče. »Letošnji Zmaj je bil precej velik izziv tako za organizatorje kot tudi za obiskovalce,« je izpostavila Zmajeva soorganizatorka **Katja Jordan**. »Ker so navodila NIJZ za organizacijo dogodkov takšna, kot so, smo po svojih najboljših močeh naredili, kar se je dalo, in izkazalo se je, da naš trud ni bil zaman. Zmaj se je na novi lokaciji odlično počutil. Zahvaljujemo se vsem obiskovalcem, ki so upoštevali in spoštovali navodila in pravila. Počaščeni smo, da smo lahko predstavili znane in malo manj znane, pa nič manj zanimive ustvarjalce in da smo konec poletja lahko obarvali po Zmajevo – seveda v full colour izvedbi.«

Tudi letos so bile vse festivalske prireditve v organizaciji Mladinskega centra Postojna in pod pokroviteljstvom Občine Postojna brezplačne, k čemur so ob številnih delovnih urah srčne in zagnane ekipe pripomogli tudi spon-

zorji. Program z več kot 100 nastopajočimi je bil skrbno zasnovan, tako da so na svoj račun prišli obiskovalci vseh generacij. Zagotovo je vsakdo lahko izbral prireditev po svojem okusu – od lutkovnih, akrobatskih in gledaliških predstav, filmov, koncertov starih Zmajevih znancev, kot so Zmelkoov, Ana Pupedan, Pivo in čevapi ter svežih skupin (AKA Neomi, Teo Collori & Momento Cigano), tržnice nevladnih organizacij do delavnic za dobro počutje in športnih dogodkov.

Zmaj bo z repom pomahal na oktobrski razstavi v MCP-ju, nato pa snoval načrte za 24. festival.

Besedilo: Ester Fidel; fotografije: Aleksander Petrov in Matic Petkovšek.

V repertoarju skupine Teo Collori&Momento se prepletata romska in plesna swing glasba.

Parkirišče med občinsko stavbo in kulturnim domom je med 25. avgustom in 6. septembrom dobilo idilično podobo.

Na 6. dobrodelnem Postojnskem teku se je kljub omejitvam zbralo lepo število tekačev

Akrobatska predstava Leteči ogenj je bila prava paša za oči.

Letošnji festival je sklenila zasedba Pivo in čevapi.

Po-skočno v nove dni!

Da je bila letošnja vrnitev v šolske klopi kar se da prijetna, je poskrbel projekt Po-stoj-na živi ulici z mladimi. Izvedba poteka pod strogimi zdravstvenimi ukrepi, a vseeno predstavlja pisan mozaik dogodkov za mlade. Letošnji slogan PO-skočno v nove dni izžareva pozitivne želje ob vseprisotnem strahu pred covidom-19.

Rok Terkaj - Trkaj in Igor Saksida sta tudi tokrat navdušila z rap poezijo.

Program se je začel v soboto, 12. septembra, z **delavnico MP3ggerS** v Mladinskem centru Postojna. Zasnova sta jo **Lavoslava Benčič** in **Nejc Stupman** v sklopu Bienala tekstilnih umetnosti v Kranju. Prikazala sta izdelavo delujočega MP3-predvajalnika s tekstilnimi in z elektronskimi komponentami. Le nekaj dni zatem sta se pred Knjižnico Bena Zupančiča vrnila **Igor Saksida** in **Rok Terkaj** z Literarnim rapom oziroma **predstavo Rapoezija**. Oba sta tudi tokrat navdušila, dogodek pa je bil zelo dobro obiskan, je povedala **Tatjana Rant** iz **regijskega stičišča nevladnih organizacij Boreo**. Še en povratni dogodek je bil na sporedu le teden dni kasneje

pred Šolskim centrom. Zgodbe **Žive knjižnice** so znova razbijale stereotipe in predsodke. Projekt je poskrbel tudi za športno dejavnost. Prireditelj **Spoznaj športnika** z vadbo za mularijo so 22. septembra pripeljali na Prestranek. Nič ne de, če ste jo zamudili, ponovno priložnost boste imeli že v soboto, 26. septembra, ob 10. uri v Epicu.

Letošnja zaključna prireditev bo 1. oktobra v postojnskem kulturnem domu, možen bo ogled prenosa prek družbenega omrežja Facebook.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tatjana Rant.

Podobe kamišibaja v Velikem Otoku

V podjetniškem inkubatorju Perspektiva je na ogled razstava Kamišibaj vrtljak društva HNUM in jezikovne šole Athena.

Razstava Kamišibaj vrtljak je pritegnila lepo število obiskovalcev.

Prostor podjetniškega inkubatorja Perspektiva je po novem obogaten z galerijsko dejavnostjo. V inkubatorju pravijo, da želijo s svojo dejavnostjo in prostorom podpirati podjetništvo v lokalnem in širšem okolju. To velja tudi za profesionalizirane kulturnike. »Ker je galerijskega prostora vsaj v regiji še vedno premalo, smo se odločili, da tej skupini ponudimo tudi konkretno podporo v obliki možnosti razstavljanja,« pojasnjuje **vodja inkubatorja dr. Jana Nadoh Bergoč**. V prvem septembrskem tednu so tako odprli razstavo Kamišibaj vrtljak.

Kamišibaj je pripovedovanje zgodbe ob podobah, ki so vložene v lesen okvir oziroma na oder. Razstava je plod študijskega krožka Društva HNUM, v sodelovanju z varovanci Varstveno-delovnega centra Po-

stojna. **Elvis Jakomin, Branko Merše, Nina Zakič, Jožica Sila in Lojzka Vičič** so prispevali svoje avtorske zgodbe, ki so jih ustvarili s pomočjo pravljicarke **Polone Ženko**. Vezi so stekli z ilustratorkami **Jernejo Srebot, Rebeko Petrovčič in Amadejo Ris**; te so nove pripovedke prenesle v podobe na papirju. Ob odprtju razstave je končni izdelek zaživel v polnem sijaju. Vodena ogleda bosta še 24. septembra in 1. oktobra ob 17. uri. Razstava je odprta samo še do 3. oktobra.

V prihodnjih mesecih bodo prostor obogatile posamične razstave ilustratork, ki so sodelovale pri prej omenjenem projektu, v preddverju pa bodo uredili razstavo **Nataše Sedej**.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Rebeka Petrovčič.

Predmeti in običaji iz pozabe

Društvo likovnih ustvarjalcev Postojna je 18. septembra v prostorih ZRC SAZU Inštituta za raziskovanje krasa v Postojni postavilo na ogled razstavo **Predmeti in običaji iz pozabe**. Ljubitelji likovne umetnosti si jo lahko ogledate do 12. oktobra.

Na odprtju razstave je kratke uvodne besede podal **predsednik društva DLU Postojna Stoyan Svet** in se ob tej priliki zahvalil Občini Postojna za nenehno podporo.

Zaradi koronarazmer je to letošnja prva društvena razstava, konec oktobra pa nameravajo postaviti še eno. Tokrat se je predstavilo 11 slikarjev in na slikarska stojala izobesilo 18 likovnih del pod skupnim naslovom **Predmeti in običaji iz pozabe**. V različnih tehnikah so predstavili stara kmečka opravila, nostalgije predmete, mladostne spomine in stvari iz polpretekle zgodovine. Glasbena šola Postojna se je hvaležno odzvala povabilu in slovesno odprtje polepšala z nastopom dveh mladih glas-

Odprtje razstave DLU je popestrilo zaradi korone opustošen jesenski kulturni utrip.

benikov. Na kitari sta se posamično predstavila **Jurij Margon** in **Zarja Ogrizek**, učenca mentorice prof. Nataše Črnugelj.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Moker zaključek KUP-a

Dvanajsti festival Kulturni utrip poletja se je sredi avgusta sklenil predčasno, saj sta korona in slabo vreme družno odplaknila koncert hrvaške klappe Cambi. Kljub temu lahko organizatorji z zadovoljstvom potegnejo črto pod letošnjo bero prireditev. Odzivi kulture željnih obiskovalcev in nastopov željnih izvajalcev so se sinhrono zlili v posebno energijo in vzdušje. To pa je tudi spodbudna popotnica za naslednji festival, za katerega lahko upamo, da bo kljub trinajstici potekal pod srečno zvezdo, brez korone.

Letos je ob vseh varnostnih ukrepih, ki so jih morali spoštovati tako organizatorji kot obiskovalci, tu pa tam ponagajalo še vreme. Tako je zlasti v zadnjem festivalnem tednu nekaj prireditev odpadlo (projekcija filma Za Pavla Knobla skovano) oziroma so bile predstavljene v naslednje festivalsko poletje (na primer Pasji dan). Kljub temu pa se je na velikem odru v središču Postojne odvila večina načrtovanih prireditev. Obisk je sicer nekoliko nihal, odvisno tudi od tega, kako znani so bili izvajalci (Nina Pušlar, Kingstoni, Werner, Lara Jankovič ...). Nadejamo se lahko, da se bo v prihodnje več obiskovalcev odzvalo vabilu na koncerte gostov, za ka-

tere prvič slišijo. To velja zlasti za jazz večere z vrhunskimi izvajalci. Organizator Jazz hram vsakokrat znova dokazuje, da v svoj program uvršča izjemne glasbenike in na takšen program bi bili ponosni v vsakem festivalnem mestu. Letos so ti koncerti izzveneli predvsem za glasbene sladokusce, a z vztrajnostjo se zagotovo širijo tudi glasbena obzorja poslušalcev.

Ob vsej negotovosti pred začetkom festivala je bila sreča vendarle na strani organizatorjev. Dvanajsti festival Kulturni utrip poletja je uspel!

Besedilo: Ester Fidel; fotografiji: Foto Atelje Postojna.

Sredini večeri so bili namenjeni otrokom. V drugi polovici festivala jih je popestrila Hiša eksperimentov.

Radijska oddaja Prijatelji, ostanimo prijatelji se je v začetku avgusta preselila na veliki festivalski oder. V goste so povabili tudi ansambel Primorski fantje.

Elumovih 15 za sladokusce

Zadnjo julijsko nedeljo je Vokalna skupina Elum s koncertom Elumovih 15 za sladokusce obeležila 15 let delovanja. Pevke so ga promovirale kot koncert s kavča. V dvorani Glasbene šole je bilo namreč lahko le 50 obiskovalcev, zato so vsem ostalim omogočile neposredno spremljanje koncerta preko Facebooka. Predstavile so se z izborom petnajstih »najslajših« skladb, s katerimi so na tekmovanjih osvajale priznanja in tistih, ki so jim še posebej pri srcu. Tradicionalno sladokusje v živo (beri: pogostitev po koncertu) je odnesla korona, virtualno pa so ga pevke, tudi navdušene kuharice in »pekarice«, v zadnjem tednu pred koncertom po ščepcih delile na Elumovem FB profilu.

Vokalno skupino Elum je pred 15 leti ustanovila zborovodkinja **Karolina Simčič**, zdaj poročena **Repar**. Pevke, takrat še osnovnošolke, so ljubezen do petja prepletale tudi s prijateljskimi vezmi. Sestav se je sicer spreminjal, a nekaj jih vztraja od samega začetka. Z leti so izoblikovale obširen repertoar – od težje zborovske glasbe do lastnih priredb slovenskih in tujih skladb. V poldrugem desetletju so pevke in zborovodkinja skupaj glasbeno in osebnostno rasle. Želja po

pevskem napredovanju jih je vodila tudi na tekmovalne odre. Leta 2011 so se prvič preizkusile na regijskem tekmovanju odraslih pevskih zasedb in prejele srebrno priznanje. Na vsakem nadaljnjem regijskem tekmovanju so osvojile zlato, tako da imajo zdaj v zbirki štiri zlata priznanja in več posebnih priznanj za izvedbe posameznih pesmi. Leta 2015 je Karolina Repar dobila priznanje za obetavno zborovodkinjo. Dvakrat so sodelovale tudi na Sozvočenjih in enkrat na državnem tekmovanju Naša pesem v Mariboru.

Elum se je na jubilejnim koncertu predstavil s petnajstimi »najslajšimi« skladbam.

Elum ima v svoji zbirki tudi zgoščenko. V letu 2014 so se pevke namreč posvetile projektu ljudskih pesmi v avtorskih etno priredbah in ga naslovile PrijETNO glasbeno potepanje, naslednje leto pa izdale še istoimenski plošček in ga pospremile z odmevnimi etno koncerti. Dvanajst pevk je skupaj z zborovodkinjo nameravalo izvesti letošnji jubilejni koncert ob 15. obletnici v aprilu, pripravljale so

tudi knjižico kulinarčnih receptov za obiskovalce. Zaradi korone so tako koncert kot recepti dosegli le na Elumovem facebook profilu. Zagotovo se bodo kmalu ponudile nove priložnosti za koncerte pred polno dvorano. Pevkam in zborovodkinji želimo še veliko pevskih doživetij in motivacije za nadaljnje delo.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Matej Škrj.

Korona ni zaustavila dejavnosti Konjeniškega kluba Postojna

Avgust in september sta bila za člane Konjeniškega kluba Postojna zelo dejavna – organizirali so tradicionalno Pivško konjenico, sodelovali na predstavitvi nevladnih organizacij v okviru prireditve Po-stoj na živi ulici in organizirali Dan odprtih vrat. Tudi načrtov za naprej jim ne manjka.

V začetku letošnjega leta so člani Konjeniškega kluba Postojna izvolili novo vodstvo in to si je takoj zastavilo obširen program dela. »Poglavitna 'rdeča' nit programa je delo z otroki, da jim približamo konjeniški šport, preživljanje prostega časa s konji v naravi in delo s konji,« je poudarila **predsednica Konjeniškega kluba Postojna Vesna Vodopivec**. »Za odrasle pa organiziramo predvsem izobraževanja s področja veterine, prve pomoči (na primer pri padcu s konja), dobrobiti konja ... Tudi v času izjemnih razmer nismo mirovali. Pripravili smo odmevno srečanje otrok iz ŠKD Orehek s člani kluba in konji,« pojasnjuje Vodopivčeva.

Konec avgusta so člani kluba organizirali Pivško konjenico. Druženje lastnikov konj in prijateljev je dobilo ime po poti, ki jo opravijo jezdecji – od Prestranka, Slavine, Selc, Palčja do Juršč in nazaj.

Pivške konjenice se je udeležilo trideset konjenikov.

Tokratne Konjenice se je udeležilo skoraj trideset konjenikov in okoli trideset prijateljev iz vse Slovenije. Na prvo septembrsko nedeljo se je klub predstavil na tržnici Nevladnih organizacij. Predstavitve je bila namenjena zlasti otrokom in mladim.

Drugo nedeljo v septembru pa so pripravili Dan odprtih vrat. Pridružili so se tudi vseslovenski akciji »Na konju v novo šolsko leto«. Mladi iz KŠD Koče in ŠKD Orehek ter ostali so spoznavali konje, v delavnici pa so se srečali z nego in s čiščenjem konj in hleva, sedlanjem, prehrano konj ... Spoznali so tudi opremo in pripomočke v konjeniškem športu ter uspešno opravili zabavni kviz. **Matej Rudolf** je prikazal western jahanje in metanje lasa; to so poskusili tudi otroci. **Rebeka Kos** je predstavila angleško jahanje, **Andraž Česnik** pa

ložiranje (delo na tleh s konjem na jahališču).

Za nemoteno in dobro delo KK Postojna so njegovi člani v tem času uredili vso potrebno dokumentacijo – uporabna dovoljenja, zakup zemljišč, obnovo prostorov in pridobili donacije.

Do konca koledarskega leta načrtujejo še nekaj dejavnosti. Med drugim bodo sodelovali v Tednu vseživljenjskega učenja s predstavitvijo poklicev v konjeništvu. Sodelovali bodo tudi v projektnem učenju mladih – odraslih (PUMO), pripravili Miklavževanje, pripravljajo tudi izobraževalno slikanico, leto pa bodo zaključili s tradicionalnim žegnanjem konj na štefanovo v Orehku.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: arhiv kluba.

Aktivna sekcija brigadirjev občin Postojna in Pivka

Ob koncu avgusta so se člani Kluba brigadirjev Slovenskega Primorja in Istre – sekcija občin Postojna in Pivka razveselili prostorov, ki jim jih je odstopilo Društvo upokojencev Postojna na Prvomajski ulici 1.

Njihov cilj je združevati nekdanje, še živeče brigadirje in v svoje vrste pridobiti tudi nove člane in simpatizerje, saj želijo tako ohraniti spomine in prenašati vrednote zgodovine na mlajše generacije. Akcije mladinskih delovnih brigad so se začele že med drugo svetovno vojno, svoje poslanstvo pa so nadaljevale tudi v povojnem obdobju na območju nekdanje Jugoslavije. Delovne skupine so bile organizirane na prostovoljni ravni. Predsednik sekcije **Franko Pleško** – tudi sam brigadir v 80. letih prejšnjega stoletja na akcijah v Posočju, zdaj pa tudi podpredsednik kluba za celotno regijo – je povedal, da je v sekciji občin Postojna in Pivka ter drugih krajev približno 200 članov, aktivnih pa okoli 10. Ponosni so, da so v

Jedro članstva postojnske sekcije brigadirjev

teh vrstah še nekateri živeči brigadirji, kot sta **Edo Progar** in **Franc Jurca**. Pokojni **Drago Gabrijel** pa je bil leta 1947 prav tako v mladinski brigadi pri izgradnji železniške proge Šamac–Sarajevo. Sicer so bile mladinske delovne brigade zvezne, saj so sodelovale brigade iz vseh jugoslovanskih republik in so trajale mesec dni, ter lokalne – te so trajale 14 dni. Akcije so bile tudi v naši bližini, na primer pri gradnji železniškega viadukta na Prestranku, gradnji starega Dijaškega doma v Postojni, izgradnji Brkinske ceste ...

Člani Kluba brigadirjev Slovenskega Primorja in Istre se s svojimi članicami – sekcijami srečujejo

na spominskih prireditvah po različnih krajih Slovenije. Klub združuje prek tisoč brigadirjev vseh generacij iz enajstih občin južne Primorske. Naj spomnimo, da je bilo 5. tradicionalno srečanje (v organizaciji sekcije občin Postojna in Pivka) v Postojni leta 2015.

Duh brigadirstva, ki sta ga kalila prostovoljstvo in povezovanje v mladinskih delovnih brigadah, je tako še vedno živ del naše skupne domovine in zgodovine. Postojnska sekcija brigadirjev vabi v svoje vrste tudi nove člane.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: arhiv sekcije.

Požar uničil proizvodnjo Excelze

Mirno prvo septembrsko petkovo popoldne je v Postojni skalila glasna eksplozija v lesnopredelovalnem podjetju Excelza. Požar se je hitro razširil na proizvodne prostore in gasilce zaposloval več dni. V skoraj petih urah je okoli 100 gasilcem iz več Prostovoljnih gasilskih društev (PGD) z 18 vozili požar uspelo lokalizirati, manjša žarišča je domače društvo nadziralo še do ponedeljka. Z vztrajnim delom v izjemno težkih razmerah so preprečili širjenje plamenov na sosednje stavbe, zaščitili so tudi bližnji plinohram. Na kraju dogodka so bile kmalu tudi tri policijske patrulje Policijskih postaj Postojna in Koper, da so zavarovale kraj požara in zbrale prve informacije.

Dva tisoč tristo kvadratnih metrov veliko gospodarsko poslopje je skoraj v celoti pogorelo.

Prve ugotovitve so pokazale, da je okoli pol šestih razneslo zbiralnik oziroma silos z žagovino v podjetju tik pod železniško postajo na Kolodvorski cesti. Po pričevanju enega od zaposlenih je bilo slišati močan pok, nato se je razplamtel požar in se hitro razširil na proizvodno halo z delovnimi stroji, viličarjem in lesenimi izdelki. Vseh sedem zaposlenih, ki so bili v času požara na delu, se je pravočasno umaknilo.

Gasilcem PGD Postojna so se s cisterno pridružili kolegi iz Ilirske Bistrice, z lestvijo in s cisterno pa so na pomoč priskočili še sezanski gasilci. Pri gašenju je sodelovalo okoli 100 gasilcev iz 12 okoliških društev. **Predsednik Gasilske zveze Postojna Marko Simšič** je prebivalce preko medijev pomiril z besedami, da požar ne ogroža okoliških prebivalcev, vseeno pa jim je svetoval, naj zaprejo okna in ostanejo doma.

Njegovim navedbam je na ponedeljkovi novinarski konferenci pritrdila **dr. Simona Perčič z Nacionalnega inštituta za javno zdravje**. Prisotne je pomirila z zagotovitvijo, da sicer rakotvorni poliklični aromatski ogljikovodiki, ki nastajajo tudi ob gozdnih požarih, tokrat niso ogrožali prebivalcev, saj je šlo za enkratni dogodek, ob katerem je veter dim na srečo odnašal proč od naselja. V Postojni so po požaru vseeno preventivno očistili tla in igrala ter pokosili travo na bližnjih igriščih.

Kriminalisti PU Koper so skupaj s strokovnjakom Nacionalnega forenzičnega laboratorija v dneh po požaru opravili ogled kraja dogodka in potrdili navedbe očitvidcev. Ugotovili so, da je do požara oziroma tako imenovane prašne eksplozije prišlo v filtru finih delcev pod zbiralnikom – silosom, ki je povezan s sesalnim sistemom. Požar se je razširil na 2.300 kvadratnih metrov

veliko gospodarsko poslopje, to je skoraj v celoti pogorelo. Ugotavljanje okoliščin dogodka še ni zaključeno, a po doslej zbranih ugotovitvah sumov za kaznivo dejanje ni. Materialna škoda je nedvomno velika, točnih ocen pa še ni mogoče podati.

Na vprašanje o višini škode ni mogel odgovoriti niti **Peter Magajna, direktor Excelze**, kjer izdelujejo elemente za parkete, opažne plošče in lesne pelete. Poudaril pa je, da se proizvodnjo v podjetju, ki zaposluje 12 ljudi, trudijo zagnati v najkrajšem možnem času. Odvažanje zgozlenih konstrukcij so začeli takoj po požaru, sanacija, pri kateri sta pomoč obljubila tako lokalna skupnost kot ministrstvo za gospodarstvo, pa se tudi v teh dneh pospešeno nadaljuje.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Tomaž Penko.

Kazenska ovadba za tri mladoletnike

Novost v Postojni – možnost poceni trajnostnega prevoza oz. izposoje koles v projektu Posbikes je pritegnila tako domačine kot turiste vseh generacij. Žal pa je zadovoljstvo že kmalu zasenčil vandalizem; tega na Občini ne morejo tolerirati. Čeprav računajo, da bo kazenska ovadba zaustavila mlade prestopnike, vseeno dvomijo o širitvi projekta. Pravil izposoje pa za zdaj ne nameravajo spreminjati.

Že kmalu po junijski predaji 64 koles v izposojno so nekatera ostala polomljena, s prerezanimi zračnicami ali brez nekaterih delov. Na podlagi podatkov, kdo in kdaj jih je uporabljal,

so hitro ugotovili, kdo se je izživljal nad kolesi in storilce tudi kazensko ovadili.

»Gre za tri sicer v sistemu izposoje registrirane mladoletne uporabnike, ki so večji ravnanja z mobilnimi aplikacijami in znajo zaobiti tudi določena pravila,« je razkril **župan Igor Marentič**. Čeprav so kolesa v prvi vrsti namenjena premagovanju razdalj, sicer dopušča tudi izposojno za »zabavo«. »Naj se mladi zabavajo, a tokrat so prestopili mejo, eno kolo so celo poskušali ukrasti,« je ogorčen. Po njegovem mnenju so vožnja po gozdnih poteh, skakanje čez skakalnice, namerno uničevanje ter lomljenje luči in drugih delov nedopustni.

Čeprav so nad omenjenimi dejanji na Občini razočarani, pa pogojev za izposojno za zdaj ne nameravajo zaostri. Nasprotno, verjetno bodo

Občina za zdaj ne namerava spreminjati pravil izposoje koles.

že v naslednjem letu uredili pet dodatnih postajališč, enega tudi pri Postojnski jami. Opazili so namreč, da si kolesa radi izposodijo tudi turisti, ki v Postojno prispejejo z vlakom.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Občine.

KOŠARKA

V letošnji s korono zaznamovani sezoni bomo člansko ekipo KD Postojna ponovno spremljali v 2. skl. Pod koše se bodo igralci vrnili po več kot 6-mesečnem premoru. Postojnčani bodo v primerjavi z lansko sezono tekmovali v precej spremenjeni zasedbi.

Poleg mladincev **Tineta Vidmarja, Črta Gombača, Maksa Suše, Luke Nagodeta, Blaža Hreščaka** in **Milana Petrovića** je od lanske zasedbe ostal le še **Tilen Zalar**. Iz Portoroža sta prišla **Sebastjan Borse** in **Enej Miklavčič**, po dolgem času se v klub vračajo **Gasper Jordan Rojko, Stan-ko Rajčič, Žiga Erčulj** in **Peter Meze**. Novinec je tudi **Matej Janežič**. Predsednik kluba **Predrag Milović** je pred začetkom sezone povedal: »Naša ekipa je letos nekoliko mlajša, vendar bolj delavna kot lanskoletna. Ogromen hendikep je, da bo na tekmah omejeno število gledalcev ali jih celo ne bo. Menim, da bo liga izenačena kot že dolgo časa ne. Za končno uvrstitev bodo odločale malenkosti in tudi športna sreča. Zaradi tega težko napovemo, kaj je letos naš cilj in kako se bo sezona odvila.«

Nova sezona se bo za Postojnčane začela 26. septembra s tekmo v Postojni proti ekipi Ljubljane, nadaljevala pa 3. oktobra v Celju proti tamkajšnji ekipi. Nova domača tekma je 10. oktobra proti novomeškimi Trotom, 17. oktobra KD Postojna gostuje v Litiji, 23. oktobra pa ponovno doma proti AKK Branik iz Maribora.

KK ORLI po treh letih delovanja uspešno sledi začrtani poti. V letošnji sezoni bodo nastopili v vseh tekmovanjih pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije, kar je celo več od pričakovanih, pravijo v klubu. Članska ekipa bo še naprej nastopala v 4. skl in ima letos zelo visoke cilje.

Večino ekipe zastopajo Postojnčani, nekaj igralcev prihaja iz Pivke in Ilirske Bistrice. Največja okrepitev, **Klemen Muha**, prihaja iz KD Postojna. »S potekom in razvojem kluba smo izredno zadovoljni. Kakovost se vsako leto dviguje tako v organizacijskem kot tudi rezultatskem

smislu. Članska ekipa se bo tudi letos potegovala za najvišja mesta v 4. skl in upamo, da nam uspe preboj v 3. skl. Še vedno pa smo osredotočeni predvsem na delo z mladimi,« je povedal trener in igralec **Miha Kobe** in izrazil še željo, da »sezono izpeljemo brez večjih omejitev in težav«. Orli začnejo sezono 17. oktobra v Postojni proti ekipi Logatca, nadaljujejo pa teden dni kasneje v Radovljici.

Boštjan Blaško

LOKOSTRELSTVO

Lokostrellec **Rok Bizjak** je v novo leto zakorakal s smelimi načrti, kako ujeti morebitno vozovnico za olimpijske igre v Tokiu, vendar je epidemija posegla tudi v koledarje lokostrelskih tekmovanj.

Bizjak se je februarja udeležil tekme svetovnega pokala v francoskem Nimesu, sledila je enomesečna turneja v ZDA. Na vzhodni obali se je udeležil velike mednarodne tekme Lancaster Archery Classic in zasedel dobro 12. mesto, v Las Vegasu na zaključku svetovnega pokala v dvoranskih tekmovanjih pa 7. mesto v svoji kategoriji.

Po vrnitvi domov so tekmovanja zaradi epidemije popolnoma zastala. Bizjak je ta čas izkoristil za zaključek študija prava. Reprezentanci se je vendarle uspelo udeležiti tekem Centralno evropskega pokala v Budimpešti in v Roveretu v Italiji. Na obeh tekmah si je pristreljal srebrni medalji.

Do konca leta se bo z reprezentanco udeležil še ene CEC tekme v Žilini na Slovaškem. Nato pa jih čaka še državno prvenstvo in udeležba na trening kampu v Antalyi v Turčiji. Tudi ta se bo zaključil s tekmo mednarodne udeležbe, če jim načrta seveda ne bo prekrizala korona.

STRELSTVO

Postojnski tekmovalci so bili na nedavnih tekmovanjih uspešni; največji uspeh je dosegla članica **SD Postojna Denis Bola Ujčič**.

Ujčičeva je na 30. državnem prvenstvu z malokalibrsko pištolo v Laškem premočno slavila in s 581

krogi popravila svoj 27 let star državni rekord. Na DP s puško za starejše dečke in deklice sta na nehvaležnem četrtem mestu pristala tako **Nace Bola Ujčič** kot **Ines Živec**. Na 4. DP v mešanih parih v Ljubljani so postojnski strelci tekmovali v mladinski konkurenci (puška) in članski (pištola). Mladinski par **Lena Bola Ujčič – Aljaž Kerlatec** sta osvojila končno 7. mesto, članski par **Denis Bola Ujčič – Kristijan Kontrec** pa sta po tretjem mestu v kvalifikacijah osvojila četrto mesto.

KEGLJANJE

Sredi septembra se je pričela tudi kegljaška sezona 2020/21. V naši najkakovostnejši ligi bosta tudi tokrat nastopali obe članski ekipi **KK Proteus Postojna**.

V 1. krogu so oboji gostovali pri Triglavu Kranj in dosegli polovičen izkupiček. Fantje so izgubili 2 : 6, dekleta, aktualne državne prvakinja, pa so slavila z rezultatom 6 : 2. V 2. krogu, v uvodni domači tekmi na kegljišču v postojnskem Športnem parku, so kegljači igrali proti Rudarju (Trbovlje), kegljavke pa so gostile sosednji Brest (Cerknica). Žal se ne bomo veselili tekmovanj KK v letošnjih evropskih kegljaških pokalih, saj so vsa mednarodna prvenstva (razen veteranskega) zaradi koronavirusa odpovedana.

ŠAH

V začetnih septembrskih dnevih je v Portorožu potekalo absolutno posamično šahovsko državno prvenstvo. V okrnjeni konkurenci (ni bilo slovenskih velemojstrov in velemojstric) je nastopilo 72 tekmovalcev in tekmovalk iz 30 slovenskih klubov. Pri šahistkah je prvakinja (pričakovano) postala igralka z najvišjim ratingom med dekleti, mednarodna mojstrica **Ivana Hreščak** (ŠK Postojna). Pri šahistih je slavil FIDE mojster novomeške **Krke Vid Dobrovoljc**.

Kot zanimivost naj dodamo, da je sicer najboljša športnica Postojne za minulo leto na združenem turnirju premagovala tudi moške. S sedmimi osvojenimi točkami je kot 15. nosilka med vsemi nastopajočimi na turnir-

ju osvojila celo absolutno drugo mesto, kar samo dopolnjuje njen uspeh.

NOGOMET

Postojnski nogometni klub **Proteus**, ki je doslej deloval le z mlajšimi selekcijami, bo odslej naprej nastopal tudi s člansko ekipo. Ta ne bo igrala klasičnega nogometa, ampak mali, bolje rečeno dvoranski nogomet, strokovno futsal. Tekmovala bo v 2. Slovenski futsal ligi, ki bo štela šest ekip.

Tekmovanje je štirikrožno; pričelo se je 18. septembra, zaključilo pa se bo z dvajsetim krogom 12. marca prihodnje leto. Postojnska ekipa bo nastopala pod imenom Svet savn MNK Proteus Postojna in bo v dveh uvodnih krogih gostovala v Mariboru in Sodražici. Drugega oktobra bo v 3. krogu v Športni dvorani ŠC Postojna v premierni tekmi gostila ekipo iz Ljutomera.

Sredi avgusta se je začelo tudi prvenstvo v 3. Slovenski nogometni ligi – zahodna skupina. V njej nastopa 14 enajsteric, med njimi kot novinci tudi **FC Postojna**.

Start postojnske mednarodne obarvane ekipe, ki jo vodi italijanski trener **Salvatore Bianchetti**, je bil zelo uspešen. V uvodnih štirih krogih so osvojili kar deset točk in bili uvrščeni tik pod vrh lestvice, trenutno pa zasedajo peto pozicijo. V svoji sredini imajo dva igralca, oba med najboljšimi strelci v ligi – **Romario Cekaj** je dal pet golov, enega manj **David Darmanović**.

TAROK

Postojnsko športno društvo **Epic**, ki letos slavi 20-letnico delovanja, je izvedlo 12. tekmo v okviru 15. klubskega prvenstva v taroku. Klub koronaobdobju se ga je udeležilo devet igralcev iz Postojne, Cerknice, Pivke, Studenega in Vipave.

Dve zmagi je slavil **Miloš Pohole** iz Cerknice, drugi je bil **Slavko Milavec**, tretja pa **Simona Bajc**. Bajčeva je po 12. turnirju v vodstvu.

Športno stran je pripravil Brane Fatur.

Podelili 34 borčevskih priznanj ob državnem prazniku

Združenje borcev za vrednote NOB je v sodelovanju z Občino Postojna na predvečer praznika priključitve Primorske k matični domovini pripravilo slovesnost ob državnem prazniku, na kateri so v parku pri Zelenu dvorani v Postojni podelili priznanja ZZB NOB Slovenije.

Zbrane je pozdravil predsednik postojnske borčevske organizacije Jerko Čehovin, ki je spomnil, da Primorska z razliko od Prekmurja nima svojega spomenika, ki bi bil posvečen največjemu primorskemu prazniku – vrnitvi Primorske k matični domovini. Predstavil je svojo pobudo, da bi tak spomenik postavili bodi si na Primorskem ali tudi v Ljubljani. »Ob dnevu Primorcev se zavedamo, kaj vse so naši dedje pretrpeli že pred in v sami 2. svetovni vojni in kakšno popotnico so nam dali.

Tudi mi moramo ne samo naše znanje, ampak tudi vrednote prenesti na mladi rod,« je ponosno dejal tudi podžupan Andrej Berginc. Slavnostni govornik predsednik ZZB NOB Slovenije Marijan Križman je opozoril na nevarnost epidemije in omejevanja gibanja, ki še zlasti prizadene starejšo populacijo. »Ker veliko potujem po Sloveniji, pa čutim posebno in močno energijo združenih Primorcev, primorskega človeka,

z razliko od drugih slovenskih pokrajin.« je še dodal Križman. Križman je skupaj s predsednikom pokrajinskega sveta za južno Primorsko Slobodanom Radujkom podelil posebna priznanja ob 75-letnici osvoboditve, ki jih je prejelo kar 30 članov borčevske organizacije Postojna in Pivka.

Besedilo in foto: Olga Knez

95-letni borec Gradnikove brigade Jožef Simsič

Eden poslednjih še živečih borcev Gradnikove brigade je Jožef Simsič iz Studenega. Čestitkam k visokem življenjskem jubileju, 95. rojstnem dnevu, ki ga je dopolnil 30. avgusta, so se pridružili tudi predstavniki postojnske borčevske organizacije.

Predsednik območnega borčevskega združenja Jerko Čehovin mu je podelil državno priznanje ob 75-letnici osvoboditve, ki bi ga moral prejeti na osrednji proslavi ob letošnjem dnevu zmage v Ljubljani, a je ta zaradi trenutne situacije odpadla. Čestitki pa sta se pridružila še predsednika krajevne organizacije ZZB Postojna in Podgura Katja Vuga in Silvo Gutnik. Slavljenec se je v pogovoru s predstavniki postojnskih borčevskih organizacij spomnil, kako je bil kot 17-letni fant mobiliziran v specialni bataljon italijanske vojske, od koder je ob kapitulaciji Italije pobegnil in se 1. novembra 1943 priključil partizanom, Gradnikovi brigadi, s katero je sodeloval številnih pomembnih bitkah.

Besedilo in foto: Olga Knez

Etno banda Poseben gušt navdušila v Orehku

Sredi avgusta je ŠKD Orehek v okviru projekta Večer KS Orehek pripravilo zanimiv glasbeni večer z etno bando Poseben gušt.

Obiskovalci smo bili presenečeni in očarani nad sijajnimi interpretacijami uglasbene poezije priljubljenega Iztoka Mlakarja, ki nikakor ni bilo zgolj zunanje posnemanje velikega kantavtorja in komedijanta, ampak suvereno samostojno ter do najmanjšega detajla domišljeno poustvarjanje umetnin, ki so zaradi svoje univerzalnosti že ponarodele. Včasih se je zazdelo, da Mlakarjeva »ljudska« poezija in glasba v najbolj žlahtnem pomenu besede šele v interpretaciji odličnega drugega lahko popolnoma neodvisno zaživi od karizmatičnega kantavtorja z vso svojo človeško neposrednostjo, sproščeno sredozemsko radoživostjo in univerzalno izpovednostjo. Koncert žlahtne uglasbene poezije, ki ga lahko od srca priporočamo vsem ljubiteljem uglasbene umetnosti Iztoka Mlakarja oz. vsem ljubiteljem izvirne slovenske poezije in glasbe.

ŠKD Orehek

Pticam in drugim živalim prilagojena košnja na Planinskem polju izvedena tudi letos

Občina Postojna je skupaj s partnerjem, Notranjskim muzejem Postojna, v okviru naravovarstvenega projekta KRAS.RE.VITA tudi v letošnjem avgustu nadaljevala s prizadevanji za ohranitev in izboljšanje travniških habitatov na Planinskem polju.

Pozna košnja se je izvedla tako na travnikih, ki so bili odkupljeni kot tudi na travnikih, kjer so bile z lastniki sklenjene pogodbe o varstvu in skrbništvu, skupno na 38 hektarjih.

Z rabo prilagojenih kmetijskih praks nameravamo izboljšati dva habitatna tipa, ki sta v zadnjih letih na Planinskem polju v drastičnem izginjanju – travniki s prevladujočo stožko (*Molinia* spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh ter bazična nizka barja.

Istočasno bomo s tem izboljšali stanje habitatov za kosca (*Crex crex*) in pisano penico (*Sylvia nisoria*) ter še za veliko drugih prebivalcev teh specifičnih življenjskih okolij.

Pripravili: Tanja V. Jagunič in Nina Doles, koordinatorki projekta KRAS.RE.VITA

Foto: N. Doles

Odgovorno skrbništvo živali

Pomen sterilizacije in kastracije

Odgovorni skrbniki živali bodo poskrbeli za sterilizacijo oz. kastracijo svoje živali, v kolikor ta ni namenjena nadaljnji vzreji. S tem posegom bodo naredili ključni korak k zmanjšanju problematike brezdomnih psov in mačk.

Zdi se, da ozaveščenost ljudi o pomembnosti obeh posegov sicer narašča, a kljub temu še vedno veliko takih, ki menijo, da gre pri sterilizaciji oz. kastraciji zgolj za nepotrebne stroške. Prav tako nekateri še vedno mislijo, da mora psička oz. mačka vsaj enkrat v življenju imeti mladiče. **Nič od tega ne drži!**

Cena posega je občutno nižja od stroškov oskrbe pasjega ali mačjega legla in stroškov veterinarske oskrbe vseh teh živali. Prav tako ni nikaršne zdravstvene osnove za to, da mora psička/mačka imeti vsaj eno leglo, saj tudi brejost in košitev lahko prineseta določene zaplete in skrbi.

Zakaj?

Ker tako sterilizacija, kot tudi kastracija zmanjšujeta število brezdomnih in zapuščenih živali, skrbnik s to odločitvijo poveča možnosti posvojitve drugim živalim v zavetiščih.

Za vse živali namreč na žalost ni dovolj domov, oskrbo za vsa neželena legla živali pa plačujemo občani. Poleg zmanjševanja števila zavrženih živali pa imata oba posega tudi številne pozitivne vplive na zdravje in obnašanje vašega ljubljence, med drugim zmanjšujeta agresivno vedenje

živali, potepanje in primere izgube živali ter prometnih nesreč.

Odgovorno skrbništvo nam nalaga tudi veljavna zakonodaja. 11. člen Zakona o zaščiti živali namreč določa, da mora skrbnik psa ali mačke zagotoviti, da ne pride do nezaželenih rojstev – to je torej dolžnost vsakega skrbnika živali. Če mladiči ne ostanejo pri vas, pomeni, da niso zaželeni. Neželena razmnoževanje pa se najučinkoviteje prepreči ravno s sterilizacijo samice oz. kastracijo samca.

Že ko domov prinesete mladiča je prav, da razmislite o njegovi sterilizaciji oziroma kastraciji in s tem pomagata preprečevati neželene brejosti in rojstvo neželenih mladičev, ki se jih vsako leto tudi pri nas skoti na tisoče. Skrbniki pa nato na žalost te živali na grd način zavržejo ali pa jih pokončajo, saj jim je zelo težko najti dom.

Občina Postojna vsako leto v proračunu nameni najmanj 18.000,00 evrov za oskrbo zapuščenih živali, na žalost pa je takih živali toliko, da sredstva velikokrat ne zadoščajo.

Kot odgovoren skrbnik torej temeljito razmislite o tej temi in o njej skušajte ozaveščati tudi svoje prijatelje in znance.

Vesele počitnice v Postojni

V prvih dveh tednih avgusta je ponovno potekalo aktivno počitniško varstvo za otroke od šestega do dvanajstega leta starosti v organizaciji Mladinskega centra Postojna in Društva prijateljev mladine PO – PI. Pripravili so vrsto zabavnih in poučnih aktivnosti.

Otroci so se učili o živalskem svetu Cerknškega jezera, svoje znanje pa nadgradili z obiskom Notranjskega muzeja. Naslednji dan jim je društvo Bioexo predstavilo udave, ptičje pajke, kuščarje in ščurke, ki so se jih otroci lahko dotaknili, pogumnejši med njimi pa so jih celo vzeli v roke.

Poleg spoznavanja narave so se otroci tudi dobro razmigali, za kar so poskrbeli člani SK Kalič, odpravili pa so se tudi na pravo adrenalinsko avanturo v Pustolovskem parku Postojna. Teater Cizamo jim je dan popestril s cirkuškim šovom, nato pa so se otroci lahko še sami preizkusili v cirkuških spretnostih.

Manjkale seveda niso niti ustvarjalne delavnice. Na teh so otroci z Majo iz kluba Destilator izdelali makrame obeske iz odrabljenih oblačil, drugič pa pod vodstvom Mateje Premrl iz društva Lokalci in Karmen Tomažič iz društva Prostor sešili obeske s svojimi lastnimi fotografijami.

Poleg šivanja so se naučili še kuhanja in vsega, kar sodi zraven. Pod REPEAT-ovo taktirko so namreč pripravili in skuhalih dve vitaminov polni slastni jedi. V zadnjem dopoldnevu svojega druženja so zaplavali še v znanstvene vode ter s Centrom eksperimentov Maribor skozi znanstvene poskuse izvedeli več o kemijskih reakcijah in zakonih fizike.

Ob vseh aktivnostih so se spoznavali tudi z osnovami francoščine in veliko ustvarjali. Naučili so, kako se po francosko predstaviti in spoznali francoska poimenovanja barv in števil. Otroci so počitnice tako

zapustili polni novih znanj, pa tudi lepih spominov na vse doživete dogodivščine in druženje s prijatelji.

Mladinski center Postojna

Na letovanju skoraj 150 otrok iz postojnske in pivške občine

V mladinskem letovišču Pacug sta pod okriljem ZPM Vič Rudnik in pod budnim očesom Društva prijateljev mladine PO-PI tudi letos letovali dve skupini otrok iz postojnske in pivške občine.

Otroci od 6 do 15 leta so čas preživljali na plaži in različnih zabavnih aktivnostih s katerimi so si krajšajo počitniške ure. Njihovi spremljevalci pa so ugotovili, da se med njimi vsako leto spletejo tesnejša prijateljstva in tudi že prve simpatije.

Srečno, prvošolčki!

Župan Igor Marentič je tudi letos 1. septembra v novo obdobje pospremil prvošolčke občine Postojna. Prvič je osnovnošolski prag na OŠ Antona Globočnika prestopilo 79 učencev, 70 na OŠ Miroslava Vilharja in 18 na OŠ Prestranek.

Župan je otroke pozdravil in se z njimi na kratko pogovoril ter jim zaželel čim lepši začetek šolanja. Tako učenci in starši kot učitelji in ravnatelj so se na letošnji začetek šolskega leta še posebej pripravljali, saj poteka ob upoštevanju ukrepov za preprečevanje širjenja virusa in zato šola za vse skupaj predstavlja še dodaten izziv.

S prevozom do tisoč želja

V akciji »S prevozom do 1.000 želja« bomo Zavod Sopotniki s skupnimi močmi s Toyoto Slovenija in Olimpijskim komitejem Slovenije uresničevali skrite želje starejših – omogočili bomo prevoze na morje, v skrite koticke naše dežele, na obiske k prijateljem iz mladosti ipd.

Ko smo se Sopotniki ustanovili, smo imeli vizijo, da bomo starejše vozili na izlete in na lepše. Zaradi ogromne zasedenosti vozil, nam čas ni dopuščal, da bi bilo izpolnjevanje skritih želja starejših del vsakodnevnih storitev.

Z omenjeno akcijo sedaj Sopotniki s partnerji nadgrajujemo in še izboljšujemo našo osnovno storitev brezplačnih prevozov za starejše.

Vsi uporabniki storitve brezplačnih prevozov Sopotniki iz Postojne, ste vabljeni, da zaupate vaše skrite želje za prevoz naši koordinatorici Ljubici Gutnik na telefonski številki: 031 607 070.

Zavod Sopotniki in Toyota Slovenija

Živahno v Zagonu

Prva sobota v septembru je ponavadi rezervirana za modelarsko aerezapregu na letališču pri Zagonu v organizaciji društva modelarjev BETAL Postojna. Glede na "korono" je bilo letošnje letenje bolj s klubskim pridihom, kljub vsemu pa se nam je pridružilo tudi nekaj pilotov iz sosednjih modelarskih klubov. Ob ugodnem vremenu so posamezniki izkoristili ugodne vremenske pogoje tudi za daljše polete.

Andrej Bratož

Poletje so popestrile delavnice ob reki Pivki

V sklopu projekta Grevislin so potekale delavnice na pešpoti ob reki Pivki. Vodila jih je Andreja Premrl, udeleženci pa so ob različnih temah spoznavali bližnjo okolico.

Reka Pivka v družbi sonca in vetra, Herbarij reke Pivke, Vzajemnost med kmetijstvom in naravovarstvenimi načeli in Trajnostno kmetijstvo so bile štiri delavnice, ki so popestrile dopoldneve različnim starostnim skupinam obiskovalcev, saj so bile namenjene tako najmlajšim kot starejšim občanom.

 komus
Pogrebne storitve

**V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA,
OB IZGUBI NAJBЛИŽJEGA,
SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO IN
CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA**

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ❖ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ❖ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ❖ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ❖ ekshumacija
- ❖ organizacija pogrebne svečanosti
- ❖ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ❖ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ❖ pogrebna oprema

V primeru naše organizacije pogrebne svečanosti vam nudimo **10% popust** na žalne aranžmaje v cvetličarni Agrokor.

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o

Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**

Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

Pred vrati je rožnati oktober

Mesec, ko si nadenemo roza pentljo, je mednarodni mesec osveščanja o raku dojk, ki je najpogostejša oblika raka pri ženskah.

V Sloveniji vsako leto za tem rakom zbolijo okrog 1300 žensk in do 15 moških. Skoraj 400 žensk in do 10 moških pa umre. V združenju Europa donna Slovenija že vrsto let oktobra pripravljamo številne aktivnosti s katerimi želimo obeležiti naš rožnati mesec, osveščati širšo javnost o raku dojk in opozoriti na pomen zdravega življenja in zgodnjega odkrivanja bolezni.

Rak dojk je bolezen, ki prizadene ženske in njihove bližnje po vsem svetu, zato je pomembno, da povečamo osveščenost nežnejšega spola predvsem v lokalnem okolju. Ker je letošnje leto zaznamovano z epidemijo koronavirusa, bodo vse naše aktivnosti prilagojene situaciji:

- 1. oktobra bomo tradicionalno ovijali drevesa v rožnate pletenine v parku pri pošti v Postojni s pričetkom ob 12. uri.
- 2. oktobra ob 12 h bomo okrasili lipo pred občino Pivka
- 17. oktobra pa nas čaka še pohod s pričetkom ob 9. uri pred hotelom Kras v Postojni.

Vabljeni, da se nam pridružite.

Članice Europa donna Slovenija

Kulturno in športno društvo
mušketirji

s podporo občine Postojna

vabi na
dobrodelno prireditev

na kolo grem za
dober namen

v soboto, 26. septembra 2020.

Kolesarjenje bo potekalo po krožni poti na relaciji
Postojna - Bolk - Landol - Erazem - Postojna
s štartom in ciljem na parkirišču trgovine Grže.
Družine z otroki bodo vozile po označeni krajši poti do Grobišč.
Kolesarili bomo med 9.00 - 15.00 uro.
Število prevoženih krogov ni omejeno.
Štartinine ni, so pa dobrodošli prostovoljni prispevki, ki bodo v celoti posredovani
DRUŠTVU PARAPLEGIKOV ISTRE IN KRASA.
Vsak udeleženec kolesari na lastno odgovornost.
V primeru izredno slabega vremena prireditev odpade.

Spoštovani

vsi, ki trpite za razne simptome in težave tesnobnosti, depresije in drugih psihosomatskih motenj vas vabimo na skupine za samopomoč. Več informacij dobite na telefonu 031 643 782.

Predsednik društva Zlatko Jajčanin

  	<p>5. oktober 2020</p> <p>17:00 Brezplačen tečaj arabščine s certificiranim učiteljem (2 šolski uri) (prijave na tečaj do vključno 2.10.)</p>	<p>17. oktober 2020</p> <p>9:00 Pohod: Prekrasna Notranjska (v primeru slabega vremena se pohod premakne) zbirno mesto bo javljeno naknadno</p>
	<p>6. oktober 2020</p> <p>9:00 Pohod: Skrivnostne poti v Rakovem Škocjanu (v primeru slabega vremena se pohod premakne) zbor v Rakovem Škocjanu</p>	<p>19. oktober 2020</p> <p>17:00 Brezplačen tečaj arabščine s certificiranim učiteljem (2 šolski uri)</p>
<p>26. september 2020</p> <p>17:00 Delavnica na osnovi gozdne pedagogike: Prislunimo drevesom - korenine</p>	<p>7. oktober 2020</p> <p>17:00 Likovna delavnica</p>	<p>21. oktober 2020</p> <p>17:00 Likovna delavnica</p>
<p>28. september 2020</p> <p>11:00 Turnir v prstometu (obvezne predhodne prijave do 25.9.)</p>	<p>10. oktober 2020</p> <p>17:00 Delavnica na osnovi gozdne pedagogike: Prislunimo drevesom - krošnja</p>	<p>22. oktober 2020</p> <p>18:00 Medkulturni večer</p>
<p>29. september 2020</p> <p>19:00 Ogled filma z ekološko tematiko in pogovor</p>	<p>12. oktober 2020</p> <p>17:00 Brezplačen tečaj arabščine s certificiranim učiteljem (2 šolski uri)</p>	<p>26. oktober 2020</p> <p>9:00 Izlet destinacija bo znana kasneje, zbor na SGLŠ</p> <p>17:00 Brezplačen tečaj arabščine s certificiranim učiteljem (2 šolski uri)</p>
<p>30. september 2020</p> <p>17:00 Likovna delavnica</p>	<p>13. oktober 2020</p> <p>19:00 Vadba joge</p>	<p>27. oktober 2020</p> <p>19:00 Vadba joge</p>
<p>2. oktober 2020</p> <p>17:00 Izdelovanje zapestnic prijateljstva</p>	<p>14. oktober 2020</p> <p>17:00 Likovna delavnica</p>	<p>28. oktober 2020</p> <p>17:00 Likovna delavnica</p>
<p>3. oktober 2020</p> <p>17:00 Delavnica na osnovi gozdne pedagogike: Prislunimo drevesom - deblo</p>	<p>16. oktober 2020</p> <p>16:30 Izdelovanje mask in drobižnic iz recikliranih materialov</p>	<p>Aktivnosti so organizirane v sklopu pilotne aktivnosti Starting Point Postojna, ki je del projekta Arrival Regions, v katerega je vključenih 13 partnerjev iz šestih držav, med njimi tudi Občina Postojna. Vse aktivnosti, razen pohodov, potekajo na SGLŠ. Zbor za pohode bo javljen naknadno in v primeru slabega vremena si organizator pridržuje pravico do spremembe termina. Starting Point Postojna vabi lokalne deležnike z območja Postojne, da se z nami povežejo in nam sporočijo svoje aktivnosti, katere bi lahko izvedli s skupnimi močmi. Informacije: +386 40 307 290, starting.postojna@gmail.com</p>

OBČINA POSTOJNA

JAVNI RAZPIS ZA DODELITEV ŠTIPENDIJ v občini Postojna v šolskem / študijskem letu 2020/21

Predmet razpisa bo tudi letos štipendiranje dijakov in dijakinj, vključenih v srednješolsko izobraževanje ter študentov in študentk, vključenih v programe višješolskega izobraževanja ter visokošolskega izobraževanja, ki so vključeni v redni izobraževalni program.

Razpisna dokumentacija, programi štipendiranja in ostali podatki so dosegljivi na spletni strani Občine Postojna (www.postojna.si), prevzamete pa jo lahko tudi v sprejemno - informacijski pisarni Občine Postojna.

Vse dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom dobijo zainteresirani na Občini Postojna v času uradnih ur, kontaktna oseba Alenka Hladnik Suša, tel. št. 05 7280 700 ali po elektronski pošti: alenka.hladnik@postojna.si.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

OBVESTILO FURS Plačam s spletnim plačilom iz eDavkov

S spletnim plačilom lahko z enim plačilnim nalogom plačate različne obvezne dajatve, ki so prihodek različnih blagajn javnega financiranja (npr. nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, letni poračun dohodnine). V spletno banko bo posredovan plačilni nalog, ki bo vseboval vse podatke potrebne za izvršitev plačila, zato v spletni banki ne bo potrebno pripravljati plačilnega naloga. V znesek za plačilo bo vključen tudi znesek zamudnih obresti do dne plačila, če boste obveznosti za plačilo izbrali iz knjigovodske kartice eDavki.

S spletnim plačilom lahko svoje obveznosti plačajo zavezanci za davek, ki so registrirani uporabniki eDavkov in uporabniki spletnih bank vključenih v sistem spletnih plačil Uprave Republike Slovenije za javna plačila.

Obveznost je plačana, ko izvajalec plačilnega prometa izvrši nalog. Zato je tudi pri plačevanju s spletnim plačilom potrebno upoštevati navodila izvajalca plačilnega prometa do kdaj mora biti predložen plačilni nalog, da je plačilo izvršeno še isti dan.

Iz eKartice za spletno plačilo ni mogoče izbrati obveznosti, ki so vključene v načrt za plačilo terjatev zaradi odobritve odloga plačila ali obročnega plačila

Postojnske (zelene) zgodbe

22. septembra 2020 sta OE Turizem in OE Notranjski muzej Postojna, na Tivovem trgu v Postojni, odprla **fotografsko razstavo »Postojnske zgodbe«**, na kateri je razstavljenih triindvajset fotografij dvanajstih avtorjev in avtoric.

V objektiv so jih ujeli domačini in obiskovalci naše destinacije, prikazujejo pa zanimive kotičke občine Postojna. Iz fotografij je nastala tudi kolekcija razglednic iz recikliranega materiala, ki bodo kot zelene zgodbe nosile glas o lepotah naših krajev po svetu. Idejni vodji nastanka razstave in odločitve, da stopimo na pot trajnosti, sta bili Špela Peric, vodja organizacijske enote Turizem in Tina Poljšak, vodja Notranjskega

muzeja Postojna v okviru Zavoda Znanje Postojna.

Skupaj z odprtjem fotografske razstave pa je bila predstavljena še ena **zelena zgodba o uspehu**. **Notranjski muzej Postojna** je za svoje odgovorno delovanje prejel **trajnostni certifikat Zeleni ključ** in kot **prvi muzej v Sloveniji** z vstopom v Zeleno shemo Slovenskega turizma, tudi laskavi naziv **»Slovenia Green Attraction«**.

Sodelovanje Goriškega in Notranjskega muzeja in razstava Igre moje mladosti

Dopolnjena gostujoča razstava **Igre moje mladosti** je nastala 10. septembra 2020 v okviru sodelovanja dveh kustosov pedagogov pokrajinskih muzejev, Davida Kožuha in Tine Poljšak.

Na razstavi so predstavljene igrače starejše od 50 let, ročno izdelane igrače, dekliške in fantovske igre, "nevtralne" igrače za najmlajše, konstrukcijske igrače, igrače za slepe in slabovidne ter videoigre do leta 1989. Prav med videoigrami je možno odigrati partijo na igri Pong, ki je primerna tudi za najmlajše obiskovalce. Med igrami ne smemo pozabiti na namizne in družabne igre, ki so jih povezali z unikatno družabno igro: Spoznavanje naravne in kulturne dediščine med sodelujočima muzejema.

Že ob dogovoru za gostovanje sta muzeja želela v projekt vključiti tudi širšo javnost. Ampak je zbiranje igrač malo onemogočilo letošnje stanje. Poleg posameznikov, ki so predmete darovali, so želeli v sam nastanek razstave vključiti tudi šolske otroke in njihove stare starše. Še vedno si muzej želi sodelovanja in s tem obiskovalcu ponuditi možnost so snovanja razstave.

Razstava bo na ogled v Notranjskem muzeju Postojna do 12. 10. 2020.

OPTIKA NADOH
OPTIKA IN OČESNA AMBULANTA

hitra izdelava in montaža korekcijskih očal
 sončna očala in sončna očala z dioptrijo
 pripomočki za nego očal in leč
 očesni pregledi

Preglede opravljamo v lastni ambulanti vsak četrtek popoldan.

Opravlja jih dr. Emil Oblak, optometrist.

Datumi naslednjih pregledov

1. 10. 2020
8. 10. 2020
15. 10. 2020
22. 10. 2020
29. 10. 2020

Tržaška cesta 8, 6230 Postojna
www.optikanadoh.com
05 72 62 137

PUM-O

PROJEKTNO UČENJE MLAJŠIH ODRASLIH

Brezplačen program za mlade, ki hočejo uspešno dokončati šolske obveznosti, in mlade, ki iščejo zaposlitev.

- ✓ Ti šolanje na daljavo predstavlja izziv?
- ✓ Te je strah, da ne boš opravil šolskih obveznosti (izpiti, ocenjevanje ...)?
- ✓ Si izgubil službo ali te skrbi, kaj bo z zaposlitvijo v prihodnosti?
- ✓ Čutiš tesnobo v trenutni situaciji in potrebuješ nekoga, ki bi mu lahko zaupal?
- ✓ Morda pa si le želiš svoj čas preživeti v sproščeni družbi, kjer boš sprejet tak, kot si?

Če si vsaj na eno od vprašanj odgovoril z DA, nas kontaktiraj, da ti mentorji predstavimo koristi brezplačnega programa PUM-O.

Telefon: **031 360 977**;
E-naslov: **pum-o@zavod-znanje.si**

Program financirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov, v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje.

Baletno društvo Postojna
VPISUJE K BALETNI VADBI

Prvi 2 uri gratis

POSTOJNA:
vsak ponedeljek in torek v septembru od 18.00 do 19.00
v Baletni dvorani Postojna (Kazarje 10, Postojna)

CERKNICA:
vsako sredo v septembru od 18.00 do 19.00
v dvorani Gasilskega doma Cerknica (1. nadstropje)

BALETNE URICE ZA NAJMLAJŠE (4-6 let)
BALETNA PRIPRAVNICA (7-8 let)
BALETNA ŠOLA (od 9 let dalje)
SODOBNI PLES

- pouk baleta po programu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport,
- nastopi v baletnih predstavah, na plesnih tekmovanjih in javnih prireditvah.

INFORMACIJE:
baletnodrustvo.postojna@gmail.com
040-223-069

Obiščite nas na
in na www.balet-postojna.eu

Pogrebne storitve
KSP D.D. SEŽANA
POSLOVNA ENOTA POSTOJNA,
Kosovelova ulica 1, 6230 Postojna
tel: 00386 (0)5 73 11 242, gsm: 00386 (0)65 555 750

V okviru izvajanja pogrebne dejavnosti vestno izpolnjujemo temeljno poslanstvo, ki vključuje dovršeno organizacijo in izvedbo pogrebne slovesnosti, brezpogojno predanost, ki sloni na profesionalnem in spoštljivem odnosu do rajnika ter tenkočutnem pristopu do žalujočih.

24h dežurna številka:
00386 (0)65 555 750

ksp d.d. sežana
PE Postojna

Vodnik dogajanja v občini Postojna

od 4.9. do 9.10.

Tedni vseživljenjskega učenja

Območni koordinator - Ljudska univerza Postojna

- Promocijska akcija, katere namen je širiti idejo o vseživljenjskem učenju. Več na: www.lu-postojna.si ter Facebook strani Ljudske univerze Postojna.

 Različne lokacije v naši regiji

1. oktober 2020

9:00 Gongfu-jem T'ai Chi Chuan

Točka moči

- Starodavna večina relaksacije in pravilnega gibanja. S seboj prinesite podlago za vadbo.

 Zelena dvorana Postojna

2. oktober 2020

18:00 Obnovi svojo energijo in zaživi

Točka moči

- Predavanje z delavnico vodi Leticija Fortin. S seboj prinesite ležalno podlogo in vodo.

 Zelena dvorana Postojna

4. oktober 2020

10:00 Gobarska razstava

TD Pudgura

 Kozolec Toplar Belsko

5. oktober 2020

17:00 Zaključna prireditev Naša perspektiva

Podjetniški inkubator Perspektiva

- Predstavitve razvoja poslovnih idej in podelitev nagrad najbolj perspektivnim.

 Veliki Otok 44b, 6230 Postojna

19:00 Predstavitve metode Feldenkrais

Točka moči

- Lekcijo bo vodila dr. Mateja Pate. Pridite v toplih, udobnih oblačilih, s seboj prinesite ležalno podlogo in odejo. Več informacij www.mikrogib.si.

 Zelena dvorana Postojna

6. oktober 2020

18:00 Delavnica »Dobra misel«

Zavod Znanje Postojna, OE Ljudska univerza Postojna

- Izvajata društvo Feniks. Udeležba brezplačna.

 Ljudska univerza Postojna

7. oktober 2020

9:30 Postojnsko turbo krožišče

Točka moči

- Razlaga pravilne vožnje skozi novo turbo krožišče v Postojni.

 Zelena dvorana Postojna

16:30 Ustvarite si brezplačno spletno stran v enem dnevu

Podjetniški inkubator Perspektiva

- Naučili se boste ustvariti spletno stran in na ta način postali prepoznavni na trgu.

 Veliki Otok 44b, 6230 Postojna

9. oktober 2020

18:00 Odpri se sreči

Točka moči

- Predstavitve ključnih področij za vzgojo otrok, če jim želimo podati dobro popotnico za življenje. Vodi Vesna Zalar

 Zelena dvorana Postojna

12. oktober 2020

16:00 Postojnsko turbo krožišče

Točka moči

- Razlaga pravilne vožnje skozi novo turbo krožišče v Postojni.

 Zelena dvorana Postojna

14. oktober 2020

9:00 Sprostitvena yoga

Točka moči

- S seboj prinesite svojo blazino ali armafleks ter udobna in ohlapna oblačila.

 Zelena dvorana Postojna

16:30 Optimizacija spletne strani

Podjetniški inkubator Perspektiva

- Delavnica je namenjena vsem, ki imate spletno stran ali trgovino in bi radi na njo privabili več potencialnih kupcev.

 Veliki Otok 44b, 6230 Postojna

17. oktober 2020

19:00 POZDRAV JESENI 2020

SPD Nikola Tesla Postojna

- Folklorno pevska prireditev Nastopajo: SPD Nikola Tesla z gosti

 Kulturni dom Postojna

21. oktober 2020

16:30 Tik tok za podjetnike

Podjetniški inkubator Perspektiva

- Na dogodku vam bomo predstavili, kako aplikacijo Tik tok uporabiti v namene promocije vašega podjetja.

 Veliki Otok 44b, 6230 Postojna

23. oktober 2020

18:00 Aktivna meditacija-AUM

Točka moči

- To je eno in pol urna telovadba, kjer treniramo čustvene mišice. Vodi Nina Vanita Hočevar

 Zelena dvorana Postojna

od 15.9. dalje, vsak torek in četrtek

11:30 Začetna integracija priseljencev

Ljudska univerza Postojna

- 180-urni brezplačni program za vse, ki bi se radi naučili slovenskega jezika in imeli možnost brezplačnega opravljanja izpita iz znanja slovenščine na osnovni ravni. Prijave možne do 30. septembra.

 Ljudska univerza Postojna

od 15.9. dalje, vsak torek in četrtek

16:00 Dobri odnosi in dobro počutje na delovnem mestu

Ljudska univerza Postojna

- 40-urni brezplačni program. Prijave možne do 30. septembra.

 Ljudska univerza Postojna

od 21.9. dalje, dve srečanja na teden

Računalništvo za vsak dan

Ljudska univerza Postojna

- 40-urni brezplačni program za pridobitev osnovnega znanja za vsakodnevno uporabo računalnika. Prijave možne do 30. septembra.

 Ljudska univerza Postojna

Začetek v oktobru

Osnovna šola za odrasle

Ljudska univerza Postojna

- Vpisujemo v 5., 6., 7., 8. in 9. razred osnovne šole. Prijave do 28. septembra.

 Ljudska univerza Postojna

Univerza za tretje življenjsko obdobje

Ljudska univerza Postojna

- Prijave zbiramo do 30. septembra.

 Ljudska univerza Postojna

Vsaki torek

8:00 Jutranja telovadba in meditacija

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska univerza, Točka moči Postojna

 Zelena dvorana, Postojna

Vsaki četrtek

6:45 Jutranja telovadba in meditacija

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska univerza, Točka moči Postojna

 Zelena dvorana, Postojna

16:00 Ročna dela - pletenje in kvačkanje

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska univerza, Točka moči Postojna

- Delavnico vodi Tatjana Šeremet

 Zelena dvorana, Postojna

Vsaki prvi petek v mesecu

17:00 Meritve sestave telesa

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska univerza, Točka moči Postojna

- Meritve izvaja lic. prehranska svetovalka Ines Gajster

 Zelena dvorana, Postojna

Vsaki tretji petek v mesecu

15:00 Access bars izmenjave

Zavod znanje Postojna, OE Ljudska univerza, Točka moči Postojna

- Izmenjave vodi Anka Prelc

 Zelena dvorana, Postojna

Iz foto albuma družine Križaj iz Orehka

V tako neizprosno času, kot sta okupacija oziroma vojna, so neizprosne tudi drobne zgodbe in usode, ki jih piše življenje malih ljudi in njihovih družin. Ti so se v izjemno zmedenih časih vojne – včasih po svoji, včasih tudi proti svoji volji – znašli v skrajnih situacijah. V razmerah, ko je bil narod obsojen na uničenje, so se uprli in tvegali ne le svoje, ampak tudi življenje svojih najbližjih. Kljub mnogim tragedijam, ki spremljajo vojne, pa so se nekatere zgodbe sklenile sorazmerno srečno. Pri Križajevih (po domače Brkinovih) v Orehku hranijo številne spomine (različne predmete, dokumente in pisma, fotografije, zapisane in nedokončane spomine ...) na posameznike iz svoje razširjene družine, s katerimi se je usoda v viharjih časih druge svetovne vojne poigrala brezobzirno. Delček zgodbe o družini Križaj (osnova temu zapisu) je shranjen, zahvaljujoč zapisani pripovedi Franje Križaj, tudi v Notranjskem muzeju.

Franja, Miloš in Anton Križaj; julij 1925.

Franja (rojena leta 1897 v družini Kenič) in Anton Križaj sta imela pet otrok – štiri sinove in hčerko. Otroke, rojene v času med obema vojnoma, ko se je italijanski raznarodovalni pritisk razbohotil tudi nad mlajšim rodod, sta vzgajala v ponosne Slovence, jih naučila spoštovati slovensko besedo in jim vcepila ljubezen do slovenske pesmi. To ne preseneča, saj je bil Anton (sicer vaški trgovec) trdno vpet v vaško kulturno življenje. Vodil je povesni in cerkveni pevski zbor, kasneje (približno od leta 1925) še vedno vadil tudi narodne pesmi ter bil član in nekaj časa blagajnik Narodnega naprednega bralnega in pevskega društva Orehek. Pod Križajevo streho se je nenazadnje odvila prenekatera društvena prireditve. Čeprav so ga prijatelji svarili in mu svetovali, naj opusti poučevanje petja, jih je zavrnil, češ da se bo »mladina drugače vpisala v *Dopolavoro* (o. p.: tovrstna društva so v omenjenem obdobju predstavljala

legalno obliko kulturnega življenja po vaseh) in tako izgubila smisel za slovensko petje«. Njegove aktivnosti Italijanom niso ostale skrite, še posebej je bil 'pri srcu' nekemu poročniku, ki ga je budno spremljal in venomer (sicer neuradno) zasliševal o njegovem početju. O Križajevem delu so spraševali tudi nekatere vaščane; tako so na primer še pred izbruhom vojne v postojnskih zaporih kar za dva meseca zadržali in celo mučili eno od pevk, Kristino Jankovič, ter jo »zasliševali samo glede mojega moža.« je pripovedovala Franja Križaj. Anton se kljub neprestanemu prigovarjanju ni hotel vpisati v fašistično stranko, v Postojni pa se je moral zagovarjati tudi zato, ker je odločno nasprotoval temu, da bi svoje otroke vpisal v organizacijo *Balilla*. »Povezavo za delo v OF,« pripoveduje v nadaljevanju Križajeva, »smo dobili v marcu 1942.« Zbirali so hrano in druge prispevke, Anton je skrbel za obveščevalce. »Preiskav smo imeli že v letu 1942 dosti, največ radi tega, ker smo bili še od prej osumljeni.« 22. decembra so Antona Križaja dokončno odpeljali – najprej v Postojno, nato v Coroneo v Trst, od tam pa v koncentracijsko taborišče Cairo Montenotte v provinci Savona, kjer je čakal kapitulacijo Italije. Tam so ga zajeli Nemci in ko je odklonil službo tolmača (dobro je govoril nemško), so ga odpeljali v Nemčijo. 12. oktobra je prispel v taborišče Gusen-Mauthausen. Dobil je taboriščno številko 2968, že 10. januarja 1944 pa je tam umrl. »Doma pa smo ta čas aktivno delali jaz, hčerka Vanda in sin Drago,« pa tudi sin Stanislav (rojen 1929), ta je predvsem prenašal pošto, razpečeval partizanski tisk, zbiral hrano in drugo. Zaradi izdaje enega izmed rajonskih aktivistov iz Grobišč, so 10. aprila 1944 poleg devetih vaščanov aretirali tudi Franjo, Vando in

Vanda, Stanislav, Miloš in Drago (manjka le najmlajši Igor, rojen leta 1933); september 1931.

takrat komaj šestnajstletnega Draga. Moške so iz Prestranka odpeljali v Trst, ženske pa v Begunje. Že v Begunjah, sploh pa v taborišču Ravensbrück, kamor so po dveh tednih skupaj z drugimi odpeljali Franjo in Vando, je bilo njuno življenje grozotno. »Vsega, kar smo tam doživeli, se ne da popisati,« je skopa Križajeva. Vando so v kratkem času premestili v podružnico Barth, kjer so jetnice delale v Heinklovi tovarni letalskih delov. Kmalu po njenem prihodu v taborišče, je Drago sklenil svoje mlado življenje. Skupaj z 51 sotrpini so ga aprila obesili na ulici Ghenga v Trstu. Slabo leto kasneje je Franja izgubila še najstarejšega sina Miloša (rojenega 1923). Septembra 1942 je bil mobiliziran v italijansko vojsko in poslan v Grčijo. Ko se je po kapitulaciji Italije vračal domov, so ga zajeli Nemci, a jim je uspel pobegniti. Pridružil se je srbskim partizanom in 17. januarja 1945 padel pri Opatovcu kot borec slovenskega bataljona 1. krajiške udarne brigade.

Objavljene fotografije sodijo v 'mirnejši čas', v obdobje med obema vojnoma, ko so se Križajevi otroci lahko še brezskrbno igrali v domači vasi.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografije: arhiv družine Križaj.

Starodavni lipi v Orehku, je zapisano na hrbtni strani fotografije; okoli 1920.